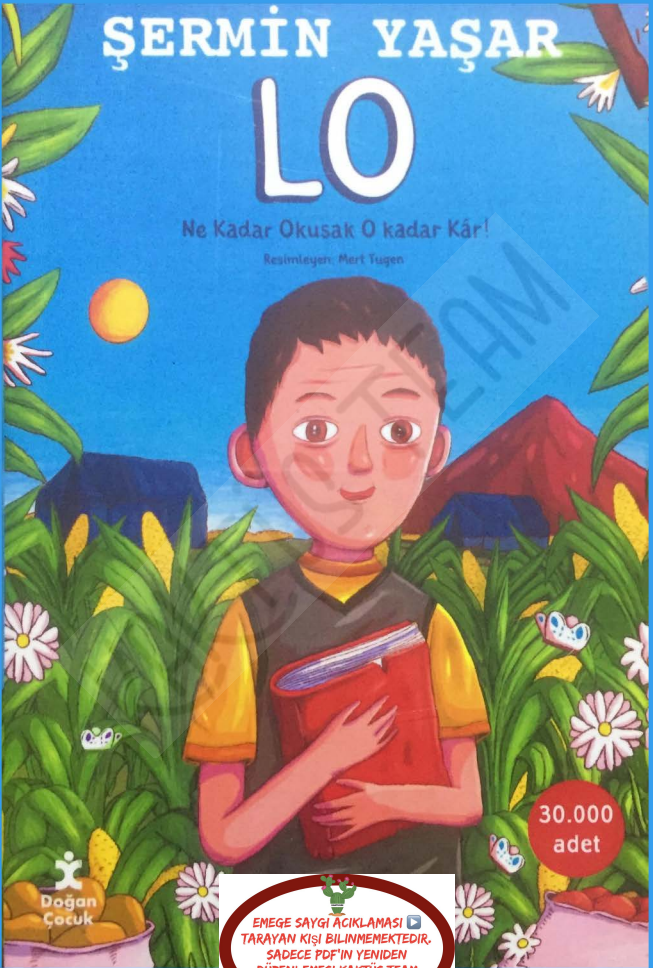

ŞERMIN YAŞAR LO

Ne Kadar Okusak O kadar Kâr!

Resimleyen: Mert Tugen

Doğan
Çocuk

30.000
adet

EMEĞE SAYGI AÇIKLAMASI
TARAYAN KİŞİ BİLİNMEMEKTEDİR.
SADECE PDF'İN YENİDEN
DÜZENLEMESİ KAKTÜS TEAM
TARAFINDAN YAPILMIŞTIR.

Adım Yüksel ama burada herkes bana Lo der. Bu ismi bana Çavuş koydu. Başlangıçta sinir oluyordum ama şimdi hoşuma gidiyor. Bence bir kahraman adı gibi:
Lo.

Birkaç kez onlara adının Yüksel olduğunu söylemeyi denedim ama işe yaramadı.

"Şuradaki çuvalı kap da gel Lo."

"Benim adım Yüksel."

"Ne diyorsun Lo?"

"Adım Lo değil, diyorum."

"Çuvalı getir Lo."

Böyle. Ben diyorum Yüksel, bunlar diyor Lo. Desinler.

Ben de seviyorum artık yeni adımı. Annemi, babamı, çadırımızı, çalıştığımız tarlaları, çadırdaki diğer insanları da seviyorum. Sadece Çavuş'la aramız biraz kötü. Çünkü her şey onun yüzünden oldu. Tam okula gidecektim ki karşıma Çavuş çıktı. Hikâyeme o günden başlayacağım....

Edebiyatımızın çok sevilen yazarı Şermin Yaşar, içten anlatımı ve çocuk dünyasını özgün kavrayışıyla çocuk edebiyatında yeni sayfalar açmaya devam ediyor.

Lo'yu tanıdığımızda onu çok sevecek, hikâyesini hiç unutmayacaksınız.

huzay,

SEYİR DOĞAN

ISBN 978-625-416-493-4

9 786254 164934

Doğan
Çocuk

EMEĞE SAYGI AÇIKLAMASI
TARAYAN KİŞİ BİLİNMEMEKTEDİR.
SADECE PDF'İN YENİDEN
DÜZENLEMESİ KAKTÜS TEAM
TARAFINDAN YAPILMIŞTIR.

LO

Ne Kadar Okusak O Kadar Kâr!

ŞERMİN YAŞAR

LO

Ne Kadar Okusak O Kadar Kart

Yazan: Şermin Yaşar

Resimleyen: Mert Tugen

© 2022 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Adres: 19 Mayıs Cad. Golden Plaza No: 3 Kat: 10

Şişli 34360 İstanbul

Tel: (0212) 373 77 00

Her 2.000 adet, bir baskı olarak kabul edilmektedir.

1. Baskı: İstanbul, 2022

ISBN: 978-625-416-493-4

Sertifika no: 44 919

Yayına hazırlayan: Bahar Ulukan

Grafik tasarım: Serkan Yolcu

Baskı yeri: Optimum Baskı Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Tevfik Bey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51/1 Küçükçekirgeçe 34295 İstanbul

Tel: (0212) 463 71 25

Sertifika no: 41 707

☎ (0212) 373 77 44 ✉ satış@doganyayinlari.com.tr

📱 dogancocukyayinlari 🌐 dogancocuk

www.dogancocuk.com.tr

* tüm hakları saklıdır

Bu yayının hiçbir bölümü, önceden yazılı izin alınmaksızın, herhangi bir biçimde veya herhangi bir yolla, elektronik, mekanik, fotokopi, kopya veya başka bir şekilde çoğaltılamaz, bir enişim esnasında satılamaz veya iletilmez.

LO

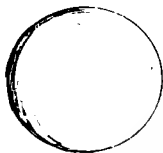
Ne Kadar Okusak O Kadar Kâr!

ŞERMIN YAŞAR

Resimleyen: Mert Tugen

 **Doğan
Çocuk**
Okulları

Yüksel'e...

***Bu, Çavuş'un siyah ve korkutucu bryıkları kadar
uzun ve sinir bozucu bir hikâye...***

*Büyükler okul anılarını anlatmaya bayılırlar. Nasıl kopya
çektiklerini, öğretmeni bir keresinde ne fena kızdırdıklarını,
okul çıkışı neler yaptıklarını, okulda olanları, öğretmene
taktıkları lakapları, okuldan kaçmayı nasıl denediklerini,
nasıl hep takdir aldıklarını fulun anlatmayı çok severler.*

*Ben de büyüğüm, yetişkinim. Hatta çocuklarım var.
Ama onlara okul anılarımı anlatmam.
Okula nasıl başladığımı da anlatmam.
Okulun ilk günü neler hissettiğimi de...*

Okul anılarından daha iyi bir hikâyem var.
*Ben onlara okula nasıl başlayamadığımı anlatırım.
Çok istememe rağmen okula nasıl gidemediğimi...
Okulun kapısından içeriye girmenin en büyük çocukluk
hayalim olduğunu anlatırım. Onlar bu hikâyeyi geceler
boyunca dinlerler, dinlerken uyuyakalırlar.
Ertesi gece, onun da ertesi gece, daha da ertesi
gece ve sonraki geceler boyunca devam ederiz.
Çünkü bu gerçekten uzun bir hikâye.*

***Bu, Çavuş'un siyah ve korkutucu bryıkları kadar
uzun ve sinir bozucu bir hikâye...***

1

Annem ve babam çok yoğun çalışıyorlar. İşleri sabah güneşin doğuşuyla birlikte başlıyor. Gece karanlığı çökene kadar da durmadan çalışıyorlar. Yani aslında çalışmaktan başka birşey yaptıklarını söyleyemem.

Annem hep gökyüzüne bakarak konuşur:

Güneş doğdu, uyanmamız lazım.

Güneş yükseliyor, acele edelim.

Güneş tepede, gölgeye geçelim.

Bulutlar karardı, hızlanalım.

Rüzgâr geliyor, hadi çabuk olalım.

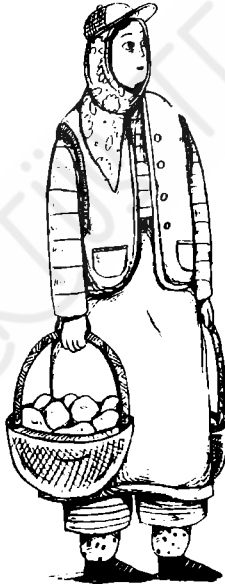
Bulutlar alçak, yağmur geliyor.

Güneş batmadan işlerimizi bitirelim.

Yıldızlar çok, yarın hava güzel olacak.

Ay yine hareli, fırtına geliyor.

Hep böyledir. Annem hep gökyüzüne bakarak konuşur ama bir gök bilimci değildir. Gökyüzüne bakar ve hızlıca işine geri döner. Annemi o kadar çok hareket eder ki bazen onun yüzünü gözümün önüne getirmekte zorlanırım. Gözlerimi kapatıp annemi hayal ettiğimde de annem sürekli oradan oraya koşturur.

Babam pek konuşmaz. Ben onu hep düşünürken görürüm. Yüzü genellikle sert ve -nasıl söylesem- biraz asıktır. Düşünürken ona bir şey sorduğumda genellikle cevap vermez. Aslında beni duymaz bile. “Hı?” der yüzüme bakıp. Sonra düşünmeye devam eder. Babam ünlü bir düşünür değil. Ama ünlü bir düşünür olmak için düşünmek yeterliyse bence babam **dünyanın en ünlü düşünürü** olabilir. Bazen geceleri uyandığımda onu çadırın önüne çömelmiş, elindeki bir çubukla toprağın üzerine bir şeyler çizip düşünürken görürüm. Dünyada kaç ünlü düşünür böyle düşünüyordur ki?

ham mevsimlik tarım işçisidir. Mevsimlik tarım işçileri başkalarına ait tarlalarda işçi olarak çalışırlar. Her mevsim başka bir tarlada farklı türlerden tahıl, sebze ve meyve yetiştirirler. Yani çiftçi değiliz. Çiftçiler kendi tarlalarında çalışırlar. Biz başkasının tarlasında çalışıyoruz. Köylü de değiliz. Çünkü bir köyümüz yok. Yani biraz değişik. Köylü değil, çadırlıyız; çiftçi değil, işçiyiz.

Biz, sabah güneş doğar doğmaz kalkarız. Sizin bildiğiniz gibi bir çalar saatimiz yok. Bizim çalar saatimiz bir insan. Her sabah güneşin doğuşuyla birlikte bizi uyandırmak için çadırlarımızın arasında dolaşip bağırmaya başlar. Çavuş'un çalar saatten tek farkı, onu kapatamıyor olunuz. Çavuş hiç susmayan, susturmaya çalışsan da **susmayan** bir çalar saattir ve her sabah aynı cümlelerle güne başlar.

“Güneş doğdu! Hazır güneş doğmuşken kalkın ve çalışın. Gün ışığını ziyan etmeyin! **Ne kadar çalışsak o kadar kâr.** Kalkının, güneşi ziyan etmeyiiiin!”

Biz de güneşi ziyan etmemek için erkenden kalkarız. İşte o zaman bütün çadırlardan dışarıya insanlar çıkmaya başlar. Bizim çadır alanımızda yirmi iki tane

çadır var. İşte ben bu çadırlardan birinde doğdum. Doğduğum çadır kocaman bir dağa bakıyormuş. Annem, benim hayatta o dağ gibi yükselmemi istiyormuş, bu yüzden adımlı **Yüksel** koymuş. İyi de ben kendi kendime bunu nasıl yapayım? Tek başıma nasıl büyüyüp, yükselip, yükselip, yükselip... çadırların arasından geçerek bir dağ gibi olabilirim ki? Bunu hiç düşünmemiş. Üstelik tepemde Çavuş gibi bir adam varken!

Adım Yüksel ama burada herkes bana **Lo** der. Bu ismi bana Çavuş koydu. Başlangıçta sinir oluyordum ama şimdi hoşuma gidiyor. Bence bu bir kahraman ismi gibi. Lo. Birkaç kez bana Lo dediklerinde adımın Yüksel olduğunu söylemeyi denedim. İşe yaramadı.

“Şuradaki çuvalı kap da gel Lo.”

“Benim adım Yüksel.”

“**Ne diyorsun Lo?**”

“Adım Lo değil, diyorum.”

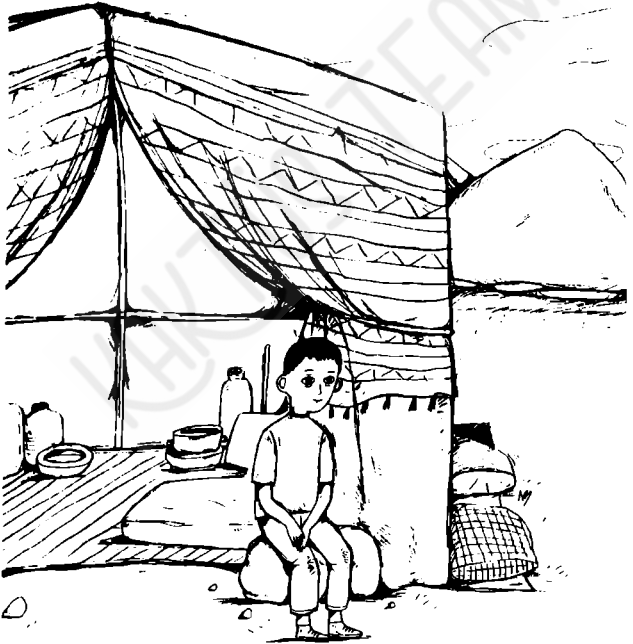
“Çuvalı getir Lo.”

Böyle. Ben diyorum Yüksel, bunlar diyor Lo. Desinler. Ben de seviyorum artık yeni adımlı. Annemi, babamı, çadırımızı, çalıştığımız tarlaları, çadırdaki

diğer insanları da seviyorum. Sadece biraz Çavuş'la aramız kötü. Çünkü her şey onun yüzünden oldu.

Tam okula gidecektim ki karşıma Çavuş çıktı. Hikâyeme o günden başlayacağım. Çavuş'la karşılaştığım ilk günden...

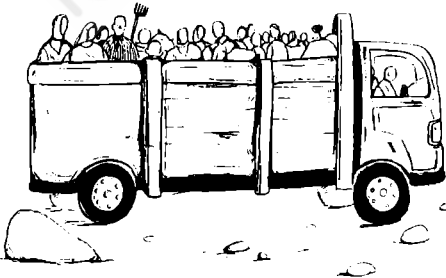
Çünkü Çavuş'a gıcık olduğum ilk gün, karşıma çıktığı ilk gündür.

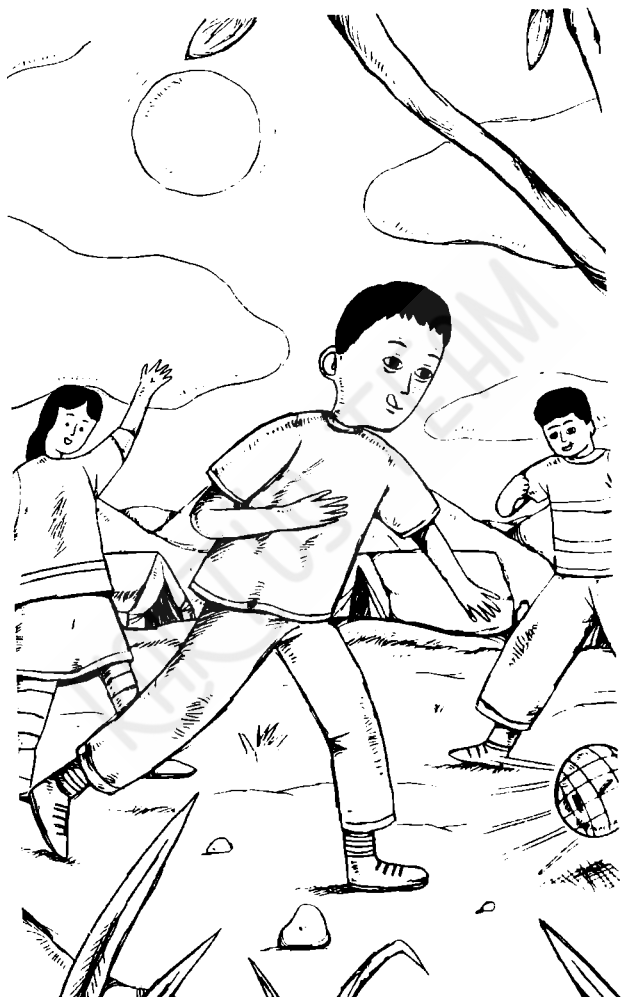

2

Buraya gelmeden önce annem ve babam başka bir çadır alanında çalışıyorlardı. Sonra babam bir gece yine çadırın önünde uzun uzun düşündü. Sabah uyandığımızda bize “Hazırlanın, gidiyoruz,” dedi. Annem hemen çuvallara yastıklarımızı, tabaklarımızı doldurmaya başladı. Bir saat sonra çadırımızı ve çuvallarımızı sırtımıza almıştık bile. Biz kaplumbağalar gibi yaşayabiliyoruz. Evimizi sırtımıza alıp başka yerlere gidebiliyoruz. Sonra o gün uzun bir yolculuğa çıktık. Bir kamyonun arkasında hoplayarak saatlerce yol gittik. Ben bütün yolculuk boyunca hayal kurdum.

Eski çadır alanımız bir köye yakındı. Köyü uzak-
tan görebiliyorduk. Bazen çocukların sesleri bizim
oraya kadar geliyordu. Çadır alanında benden baş-
ka çocuklar da vardı. Birlikte köydeki çocuklarla
maç yapıyorduk. Çünkü onlar sınıf arkadaşlarıdır.
Çadır alanındaki çocuklar köy okuluna gidiyorlar-
dı. Geldiklerinde okulu öyle güzel anlatıyorlardı ki
ben de onlarla gitmek istiyordum. Birkaç kez beni
de götürmelerini söyledim ama yaşım küçük oldu-
ğu için gidemeyeceğimi söylediler. O zaman ben
de **"Anlatın,"** dedim. Okuldan gelince bana okulda
öğrendikleri her şeyi anlattılar. Ben de okulda ol-
duğumu ve bu anlattıklarını onlarla birlikte öğren-
diğimi hayal ettim. Sonra **harika** bir şey oldu: Oku-
ma yazmayı öğrendim! Ama annemin de babamın
da çok işi olduğundan bunu onlara gösterme fırsatı
olmadı. Ben de bunu bir sürpriz gibi sakladım.
Nasıl olsa ben de okula gidecektim. Okula gittiğim
sabah onlara "Anne! Baba! Size bir sürprizim var.
Ben okuma yazmayı zaten biliyorum. Öğrendim.
Bakın, okuyabiliyorum. Sevindiniz mi?" diyecek-
tim. Mutluluktan havalara uçarlardı. İşte o gün,

okula gitmeden okuma yazma öğrendiğimi görünce, kesin **“Akıllı oğlum beniiilimmm,”** derdi annem. Bir kere bana öyle demişti. Annem hastaydı o gün. Ben de baş örtüsünü alıp suyla ıslatmış, annemin alnına koymuştum. Annem o zaman bana uzun uzun bakıp **“Akıllı oğlum benim,”** demişti. İşte o zaman ben de mutluluktan havalara uçmuştum. Yine aynı şey olacaktı. Okula başlayacağım ve sürprizimi anneme babama göstereceğim günü ipe çekiyordum.

Kamyonun arkasında yolculuk yaparken yeni gittiğimiz çadır alanına yakın köy olup olmadığını düşündüm. Büyümüşüm. **Okula gidebilirdim.** E zaten okuma yazmayı da biliyordum. Daha ne olsun? Kitabım da vardı. Çocuklardan biri okul kitaplarıyla işi bitince kitabını bana vermişti. O kitabı bizimkilerden saklıyordum. Anne babadan bir şey saklanmaz ama, eğer kitabı görürlerse sürprizimin bir anlamı kalmaz!

Belki ben okula başlayınca annemle babam çadırımızı köye kurarlardı. Böylece her sabah çadır alanından okula kadar yürümek zorunda kalmazdım. Kalkar kalkmaz okula gidebilirdim. **Harika** olurdu.

Çadırımızın okulun bahçesinde olduğunu hayal ettim. Bu hayalin ortasında kamyon birdenbire durdu. Sonra kamyondan indik ve bir traktöre bindik. Traktörle giderken bir köyün önünden geçtik. Derin bir nefes alıp verdim. Rahatladım.

Oh beeee! Köy varsa okul da vardır!

Çadır alanında bizi uzun bıyıklı bir adam karşıladı.

Adamın kim olduğunu tahmin ettim. Bizim çadır alanlarımızda genellikle böyle adamlar olur. Kıyafetlerinden ve duruşlarından onları tanırım. Böyle kazık gibi dikilirler, çadırdaki işçilerin başında dururlar. Belki başka isimleri de vardır ama biz onlara **Çavuş** deriz. Hepsinin adı Çavuş'tur. Çavuşlar, işçilerin ne iş yapacaklarına karar verirler. Sonra da onlara para verirler. Biz her şeyi Çavuş'a sorarız. Babamın konuştuğu adamın yeni çavuş olduğunu anladım.

Babam hep “Çavuş’a karşı saygılı ol,” der. Ben de öyle yaparım.

Gittim ve hızlıca Çavuş’un elini öptüm. Çavuş yüzüne baktı.

“Bu kim be?” dedi elini elimden çekerek.

Babam, “Oğlum,” dedi.

“Aferin. İyi! Bu da çalışsın. Zıyan olmasın. Madem gelmiş, bu da çalışsın. **Ne kadar çalışsak o kadar kâr.** Zıyan etmeyin oğlanı, bu da çalışsın. Ona da para verimiz,” dedi.

Ben işte o gün ilk kez tarlada çalışmaya başladım.

3

Buralarda Çavuş ne derse o olur. Yoksa para kazanamayız. Para kazanamayınca da karnımız doymaz. **İşte bu kadar.** Eğer karnımızın doymasını istiyorsak çalışıp para kazanmalıyız. Nasıl çalışacağımızı da bize Çavuş söyler. O yüzden, o gün annem ve babam çadırımızı kurduktan sonra tarlaya çalışmaya gittiler. Beni de yanlarında götürdüler. **Kocamaaaan** bir tarlanın içinden küçük küçük taze fasulyeler toplayacaktık.

Taze fasulye yemeğini çok severim. Bazen, çalıştığımız tarlaların sahipleri tarladan sebze toplayıp çadırda pişirmemize izin verirler. Ama bunun için mutlaka güzel bir şey olması gerekir. Ne bileyim işte, tarla sahibinin oğlu evlenmiş olabilir. Ailelerinde yeni bir bebek dünyaya gelmiş olabilir. Sevinçli bir haber almış ya da bir kaza atlatmış olabilirler. Tarla sahiplerinin başlarına kötü bir şey geldiğinde de tarladan sebze yememize izin veriyorlar. Yani sebzeleri bizimle pay-

laşmaları için ya çok sevinmeleri ya da çok üzülmeleri gerekir. Ben hep çok sevinmelerini diliyorum. Çünkü o zaman yemekler gerçekten **daha lezzetli** oluyor.

O hafta annemle ve babamla birlikte tüm gün fasulye topladık. Topladığımız fasulyeleri çuvallara doldurduk. İkisine de artık okula gitmem gerektiğini söylemem gerekiyordu. Ama çok meşguldüler. Bunu birkaç kez denedim.

“Baba?”

“Hı?”

“Sence ben büyüdü mü?”

“Büyüdün. Büyümesen Çavuş sana iş verir mi? Hadi işine bak, oyalanma. Çavuş görürse kızar, bunlar baba oğul tarlada oturmuş muhabbet ediyorlar, çalışmıyorlar, der. Hadi çalışalım, toplayalım fasulyeleri.”

“Anne?”

“Ey?”

“Anne sence ben akıllı mıyım?”

“Akıllısın. Akıllı olmasan Çavuş sana iş verir mi? Bak görür görmez aldı seni tarlaya. Bu oğlan da çalışsın dedi. Akıllı oğlum benim. Hadi çalış

yavrum, çalış da boş durduğunu Çavuş görmesin.”

İşte böyle oldu. Bunu defalarca denedim. Hadi yemeğini ye, hadi uyu, dediler durdular. Böylece çadırda da konuşamadım. Onlara okula gitmem gerektiğini bir şekilde anlatmam gerekiyordu. Ve bunun yolu biraz da Çavuş’tan geçiyordu. Bunun için gidip onunla konuşmaya karar verdim.

Çavuş’la konuşmak o kadar da kolay olmadı. Cesaretimi toplamam ve ne söyleyeceğimi düşünmem günlerimi aldı. **Düşünmek gerçekten zor bir iş.** Babamın neden hep yorgun olduğunu, düşününce daha iyi anladım.

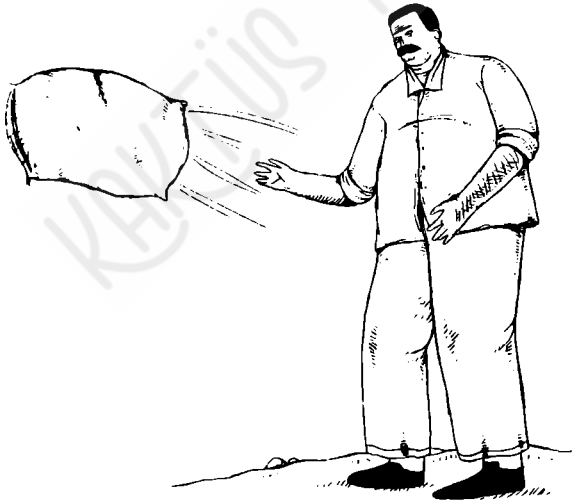
O gün Çavuş’u çuvalların yanında gördüm. İşçilerin topladığı fasulye çuvallarını traktöre yüklüyordu. Gidip onunla konuşacaktım. “Kolay gelsin Çavuş. Sen benim için tarlada çalışsın dedin ama ben çalışmam. Benim okula gitmem gerekiyor. Okul tarladan daha önemlidir. Hadi size kolay gelsin, bana müsaade,” diyecektim. Bu söyleyeceklerime günlerce hazırlanmışım. Karşısına çıkmaya hazırdım.

Aldığı çuvalı **hooop blıllılr, hoooop ıkllıllı** diye diye traktöre atıyordu Çavuş. Yirmi beşinci çuvala kadar geldi.

Uzaktan Çavuş'u ve uzun bıyıklarını izliyordum. İşi biter bitmez yanına gidecektim. **"Hooooop okuld!"** diyecektim. Sonra birisi "Çavuuuuuş!" diye seslendi. Çavuş ona cevap vermek için başını çevirdi ve yanına gitti. Tekrar çuvallara döndüğünde kaçınıcı çuvalda kaldığını unutuverdi!

"Yirmi kaçtı yahu bu çuval? Yirmi üç mü dedim? Yirmi iki mi? Hay Allahım yaaa! Gitti kafam. O kadar da saydığım, ziyan oldu emeğim," dedi ve traktöre yüklediği çuvalları geri indirmeye başladı.

"Yirmi beeeeeş!" diye bağırdım durduğum yerden.

"Ne yirmi beş?" diye bağırdı Çavuş.

"Çuval yani Çavuş. Yirmi beşinci çuvaldaydın, ben saydım. İndirdiğin iki çuvalı geri koyarsan yirmi beş olacak. Boş yere indirme hepsini," dedim.

"Yürü git Lo. Bacak kadar çocuk, bize işimizi öğretecek," dedi ve işine geri döndü.

Çavuş bana inanmadı, çuvalların hepsini indirdi ve hepsini yeniden yükledi. Sayı yirmi beş çıktı. E ben söylemiştim. Gülerек Çavuş'a bakıyordum. Bana **gıcık** olduğunu o an anladım.

"Lo, ben senin sayı saymayı bildiğini nereden bileyim? İyi, madem saymayı biliyorsun, o zaman bilgin ziyan olmasın. Bana iki yüz tane çubuk lazım. Yürü git sağda solda dolan, bana iki yüz tane ha böyle elim kadar çubuk bul getir. Ne eksik olsun ne fazla. Tarlada kullanacağım. Ağaç dipleri çubuk dolu. Topla gel onları, ziyan olmasın, **ne kadar toplasan o kadar kâr,**" dedi.

Mecburen çubuk toplamaya gitim. Söyleyeceklerimin hiçbirini söyleyememiştim. Neyse, dönüşte söyledim. Önce Çavuş'un istediklerini yapayım, diye düşündüm.

Tam iki yüz tane çubuk topladım. Isırgan otları bacaklarımı, kollarımı ısırdı. Canım çok yanıyordu. Isırgan otları bizi ısırdığında kollarımıza ve bacaklarımıza çamur süreriz. Ben de koluma, bacağıma çamur sürdüm. Sonra topladığım çubukları Çavuş'a getirdim. Çubukları verirken konuşacaktım Çavuş'la.

“Dediğini yaptım Çavuş. Tam iki yüz çubuk topladım. Sen de benim dediğimi yap, ben okula gideyim. Hadi size kolay gelsin,” diyecektim. Çubukları bu hayalle toplamıştım. Bir yanlışlık olmasın diye hepsini tekrar tek tek saydım. **Tam iki yüz taneydi.** Sayıdan emin olunca koşarak Çavuş'un yanına gittim.

“Çavuş çubuklar hazır, hepsini getirdim. Şimdi izinle ben...” derken Çavuş sözümü kesti.

“Pis misin sen yoksa Lo? Üste başa bak, çamur içindesin. Tarlada pis pis dolaşan insan istemem. O topladığın çubukları, toplanmış fasulye sıralarının başına sokacaksın. Böylece yarın boş yere toplanmış fasulye sırasını toplamaya kalkmasın işçiler. Vakûmiz ziyan olmasın. Sonra da git dereye elini yüzünü güzelce yıka, temizlen, **pis pis dolanma.** Şu kovaları da al, dereye kadar gitmişken iki kova su getir. Boş yere git-

miş olma, hayvanlara su verirsin. Ne kadar su taşısan o kadar kâr,” dedi.

Ağzımı açıp tek bir şey söyleyemedim. Haklıydı. Üstüm başım **çamur** içindeydi. Annem görse o da kızardı. Koşarak Çavuş’un dediklerini yapmaya gittim. Ama ertesı gün konuşmamı kesin yapacaktım. Hem de bunu tam da Çavuş’un istediğı gibi yapacaktım.

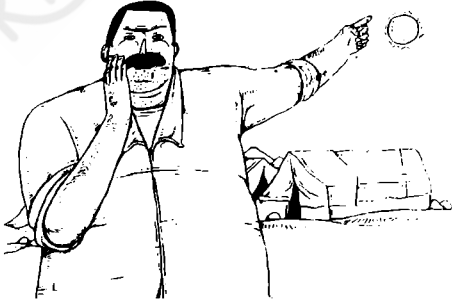

4

Çavuş sabahları herkesten erken kalkar. Bence o hiç uyumuyor da olabilir. Daha önce de söylemiştim, biz sabahları Çavuş'un sesiyle uyanırız.

“Güneş doğdu! Hazır güneş doğmuşken kalkın ve çalışın. Gün ışığını ziyan etmeyin! **Ne kadar çalışsak o kadar kâr.** Kalkının, güneşi ziyan etmeyiiiin!” diye bağırır. Onun sesiyle birlikte herkes koşturmaya başlar. Herkes o kadar çok çalışır ki konuşmaya vakit bulamazlar. Çavuş da koşturur, işçiler de. Bizim hiç boş vaktimiz yoktur. Hele çavuşların hiç yoktur.

O gece yatağa yattığımda, eğer herkesten önce kalkarsam, Çavuş'tan bile önce kalkarsam, onunla konuşma şansını bulabilirim, diye düşündüm. Onu sabah henüz çalışmaya başlamadan önce yakalayaydım. Bütün gece uyumayacaktım. Sabah erkenden karşısına geçip konuşacaktım. Beni erkenden karşısında görünce kesin şaşıracaktı.

“Aferin Lo! Sabah erken kalkanları severim. Söyle bakalım ne demeye geldin?” diyecekti kesin. Ben o saatte karşımda birini görsem, niye geldi bu şimdi diye mcrak ederim. Ben de söyleyeceklerimi teker teker söyleyecektim Çavuş'a.

“Çavuş, böyleyken böyle... Ben sabahtan akşama kadar tarlada senin için çalışmam. **Benim okula gitmem lazım.** Anlatabiliyor muyum? Sal beni, gideyim,” diyecektim.

İşte bunu yapabilmek için bütün bir geceyi uykusuz geçirmem gerekiyordu. Yoksa her sabah Çavuş'un sesiyle uyanan ben, Çavuş'tan önce nasıl uyanayım?

O gece annem ve babamla birlikte ben de yatım. Uyumamak için bildiğim bütün şarkıları içimden söyledim. Bine kadar sayabiliyorum. Bine kadar saydım.

Tersten de sayabilivorum. Tersten de saydım. Ama uykum geldi. Biri beni gıdıklasa uykum açılır diye düşündüm ama beni gıdıklayacak kimse yoktu. Ben de kendi kendimi **gıdıklamayı** denedim. Olmuyor. Onu da o akşam öğrendim. İnsan kendi kendini gıdıklavanyor. Sonra dışarı çıkıp beni sabaha kadar gıdıklayacak birini aradım. İshak Amca'nın kümesindeki tavuklardan birini yakalayıp çadıra geldim. Tavuğu tişörtümün içine koydum. Hayvan sabaha kadar beni gagaladı durdu. Böylece ben de uyumadım.

Güneş karşıdaki dağın arkasından azıcık görünmeye başlar başlamaz tavuğu saldım ve Çavuş'un çadırının önüne gittim. Çadırın kapısının önünde dikilmeye başladım. **Çadırlarımızda bildiğiniz gibi kapılar yoktur.** Bazen bir kilim, bazen bir çuval, bazen de bir bez parçasıyla kapatılır. Çavuş'un çadırının kapısı kilimdendi. Gözlerimi kilime dikip Çavuş'un içeriden çıkmasını bekledim. Sonunda kilim açıldı.

Hava tam olarak aydınlanmamıştı. Kapıdan çıkar çıkmaz karşısında beni görünce korktu Çavuş.

“Günaydın Çavuş!” diye bağırdım.

“Ne günaydın Lo, aklını aldın. Ne işin var burada?” dedi.

“Gece uyku tutmadı Çavuş, erkenden kalktım,” dedim. Söyleyeceklerimin devamını getirecektim. “Okula gitme yaşıım geldi benim Çavuş. Okula giderken de böyle erkenden kalkacağım, okula hiç geç kalmayacağımı. Ben tarlalarda daha fazla çalışmam,” diyecektim.

Ama o sözümü kesti.

“Seni de mi uyku tutmadı Lo? Beni de tutmadı. Ben de hiç uyumadım. Bütün gece döndüm durdum. Madem erken kalktın ziyan olmasın. Hadi bu sabah herkesi sen uyandır. Unutma, benim bağırdığım gibi bağıracaksın. Ben şurada yarım saat daha kesti-reyim. **Ne kadar uyusam o kadar kâr.** Hadi bana iyi uykular,” dedi Çavuş ve çadıra tekrar geri girdi.

Daha dün sabah Çavuş’un sesine gıcık oluyordum, bugün kendim Çavuş olmuş, millete kalkın, güneş doğdu, güneş ziyan olmasın diye bağıracağım. O sabah Çavuş’a değil, kendime gıcık oldum. Herkesi uyandırdıktan sonra tekrar Çavuş’un çadırının önüne

gittim. Orada bekleyecektim. Bana “Sen neden çalışmıyorsun?” diye kızabilirdi. Kızarsa kızsın. O zaman ben de ona “Sen beni neden hiç dinlemiyorsun?” diyecektim. Çadırın önüne oturdum ve beklemeye başladım. Biraz sonra çadırdan bir kadın çıktı. Daha önce onu görmemiştim. Görmediğime çok şaşırdım. Çünkü göremeyeceğim gibi biri değildi. Kadın çok şişmandı. Boynu görünmüyordu, kocaman bir göbeği vardı. Elinde kocaman kuru bir ekmeğe vardı, onu kemiriyordu.

“Sen de kimsin Lo?” dedi beni görünce. Hem adımı biliyor hem de kimsin diye soruyor...

“Benim, Lo,” dedim. “Çavuş’u bekliyordum.”

“Çavuş uyuyor. Ekmek ye,” dedi ve elindeki ekmeği uzattı.

“Tokum,” dedim. Aşlmda açtım.

“Ben de tokum ama ziyan olmasın diye yiyorum. Bekle, birazdan uyanır Çavuş. Ama madem geldin, gel sen benim oğlumla oyna, boşa beklemiş olma,” dedi.

Boşa vakit geçecek diye aklı çıkıyordu ikisinin de karı koca. Ekmek ziyan olmasın diye iki yüz kilo olmuş

kadıncağız, hâlâ kuru ekmeği dişlemeye çalışıyordu. **Çavuş'un oğlu mu varmış?** Hiç görmemiştim. Kadın beni kolumdan tutup arkadaki küçük çadıra götürdü. İçeride bir oğlan elinde parlak bir şeye bakıyordu. Oğlan içeriye girdiğimizi fark etmedi.

Annesi, "Bırak o elindeki, bak senin yaşında çocuk geldi. Kalk da oyna. Boşuna beklemesin," dedi ve dışarıya çıktı.

İçeride oğlanla baş başa kaldım. Elindeki parlak şeyden sesler geliyordu.

"O ne ki?" diye sordum.

"Tablet bu. Benim tabletim. Bobam getirdi. Çok güzel. Tarla sahibinin oğlunun eski tabletiymiş. Ona bobası yenisini almış, bunu da bana yollamış. Çok güzel. Oyun oynuyorum bununla. Çok güzel. Ama sana baktırmam. Bobam, kimseye verme, kimseye de gösterme dedi. Madem verdiler, o zaman bol bol oyna, dedi. Ben de çadırdaki oynuyorum. Çok güzel. Hiç çıkmıyorum. Hadi sen de git, bobam görürse bana kızar, **ne kadar oynasam o kadar kâr,**" dedi tabletlü oğlan.

Tablet mi ne artık adı neyse, güzel bir şeye benziyordu. Ama benim Çavuş'u kızdırmaya hiç niyetim yoktu. Tabletli çocuğu içeride bırakıp dışarı çıktım ve Çavuş'u beklemeye devam ettim.

Bütün işçiler çalışmaya başlamışlardı bile. Hepsini ben uyandırmıştım. Çavuş içeride horul horul uyuyordu. Sesi çadırın dışına geliyordu. Eğer yarın sabah Çavuş bana tekrar insanları uyandırma görevi verirse kimseyi uyandırmayacaktım. Çavuş uyuyorsa onlar da uyusunlar. **Herkes dınlensin mısler gibi.** Kaçmıyor ya tarladaki taze fasulyeler! Uyanınca toplarlar...

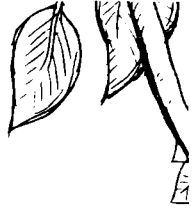
Ben bunları düşünürken horultular birden kesildi ve Çavuş kapıda belirdi.

"Herkesi uyandırdım Çavuş, dediğini yaptım. İşçiler çalışmaya başladılar. Sen de maşallah güzel uyudun. Şimdi şu benim okul işini halledelim," diyecektim. Ama o beni görünce küplere bindi.

"Beni niye uyandırmadın Lo? Bu saate kadar uyunur mu? Gitti koca gün! Allah seni ne yapmasın çocuk, gitti günüm, ziyan ettin günümü!" diye bağırarak tarlaya doğru koşmaya başladı. O tarlaya doğru koşuyor,

ben de onun peşinden koşuyordum.

Sonra bir anda durup bana döndü ve “Madem koşuyorsun, yandaki tarlaya doğru koş Lo! **Boşa koşma, koş, çalış, ne kadar çalışsak o kâr!”** dedi.

5

Günlerim tarlada çalışarak geçiyordu. Ne annemle, ne babamla, ne de Çavuş'la konuşabiliyordum. O kadar yoruluyordum ki tarladan döndükten sonra erkenden uyuyordum. Ama yine de okul işinin peşini bırakmayacaktım. Sürekli kafamda planlar kuruyordum. Bu işi eninde sonunda halledecektim!

O gün Çavuş'u yine tarlada koştururken gördüm.

"Çabuk olun, çabuk olun, gün bitiyor! Tarla sahibi gelecek. Size yemek getirecekmiş bugün. Ne gerek var sanki, bir sürü yemek ziyan olacak şimdi. **Çabuk olun, ne kadar çalışsak o kadar kâr!"** diye bağınıyordu.

Tarla sahibinin geleceğini, gelirken bize yemek getireceğini böyle öğrendim. Demek ki adamın başına ya iyi bir şey gelmiş ya da kötü bir şey gelmiş. Yoksa durduk yere bize neden yemek getirsin?

Tarla sahibi öğleden sonra geldi. **Acayip güzel bir**

arabası vardı. İçinden benden daha büyük bir çocuk indi. Onun da elinde Çavuş'un çocuğunun elindeki tableten vardı. O da bir şeyler izliyordu. Biz hepimiz tarla sahibine ve oğluna bakıyorduk. Ama çocuk sadece tablete bakıyordu.

Çocuğun üzerinde temiz kıyafetler vardı. Giydiği tişörtün önünde **DON'T WASTE TIME** yazıyordu. Ne demekse artık. Çok merak ettim ne demek olduğunu. Ama hayatta soramazdım. Neyse ki Çavuş da merak etmiş, o sordu:

“Sen de hoş geldin yeğenim. Ne yakışıklı çocuk maşallah. Ne güzel giyinmişsin, ne yazıyor onun üstünde yeğenim? dedi.

İşte o zaman çocuk kafasını tableten kaldırdı ve “Boşa vakit harcamam,” deyip tekrar tabletine döndü.

“Hah yeğen! **Ağzın bal yesin.** Ben de tam bunu diyordum. Bunlara hep diyorum ki boşa vakit harcamayın, ne kadar çalışsanız o kadar kâr diyorum. Bak sen ne güzel üstüne yazmışsın, vallahi ben de yazacağım,” dedi ve gülmeye başladı. Çavuş gülünce herkes gülmeye başladı. Çavuş susunca, işçiler de sustular. Sonra birlikte arabanın bagajından kıymalı pideleri

ve ayranları indirdiler. Ben hâlâ çocuğu izliyordum. Çavuş bana seslendi:

“Boş boş ne bakınıyorsun Lo? Şu ayranları dağıt herkese. Madem getirmişler, yiyelim, ziyan olmasın,” dedi.

Ben de ayranları dağıttım. Bu ayranlardan daha önce içmiştim. Hiç annemin yaptığına benzemiyordu. Annemin yaptıkları **kaymaklı kaymaklı** oluyordu. Bu ayranlarda hiç kaymak yoktu. Pidemi yerken hep Çavuş’u izledim. Sürekli tarla sahibinin oğluyla konuşmaya çalışıyordu. Oğlan hep tablete bakıyordu. Çavuş bir şeyler söyleyip söyleyip gülüyordu.

Biz yemeğimizi yedikten sonra tarla sahibi ve oğlu arabaya binip geri döndü. Çavuş da **“Ayran bardaklarını atmayın sakın, ziyan olmasın,”** dedi ve çekip gitti.

Çavuş’un dikkatini tarla sahibinin çocuğu kadar çekebilseydim şimdiye kadar çoktan çözmüştüm okul işini. Ama çekemiyordum işte. Sürekli gözünün içine bakıyordum. Bir fırsat olsa da konuşabilsem diye dolanıp duruyordum etrafında. Oysa tarla sahibinin çocuğu Çavuş’un yüzüne bile bakmamıştı. Tişörtüyle

konusmuştı çocuk resmen. Boşa vakit harcama deyip susturmuştı Çavuş'u.

İşte tam bunları düşünürken aklıma **harika** bir fikir geldi. Tarla sahibinin oğlu tişörtüyle konuşmuştu. Ben de yapabiliirdim bunu. Ben de tişörtümün üstüne **OKULA GİTMEK İSTİYORUM** yazabiliirdim. Çavuş kesin okurdu tişörtü. Şu çadır alanında, şu tarlalarda tişörtü yazılı kaç kişi var ki! Tişörtü olan bile yok doğru dürüst! OIII, bu kez kesin tutacaktı planım. Tek sorun, üzerine yazı yazılabilecek tişörtü ve yazı yazacak kalemi bulabilmekteydi. Çünkü benim sadece iki tane tişörtüm vardı ve ne yazık ki hiç kalemim yoktu...

Tişörtümün birini dereye götürüp güzelce yıkadım. Daha önce annemin nasıl çamaşır yıkadığını izlemiştim. Ben de onun gibi yaptım. Yıkarken de sürekli onun gibi “Eh be çocuk, nasıl batırdın bunu bunca kadar,” diye söylendim. Sonra da tişörtümü kuruması için çalıların üstüne astım. Sıra en zor kısıma geldi. **Kalem bulmaya...**

Buralarda kalemi olan kimse yoktur. Kalem sadece Çavuş'ta olur. O hesap yaparken kalemini ceketinin

cebinden çıkartır ve önündeki deftere çuval sayılarını, işçilere günlük ödenen parayı falan yazar. İş bitince de kalemini tekrar cebine koyar. Yani kalem bulabileceğim tek kişi Çavuş. Çavuş'tan kalem alabilecek olsam, zaten tişörtüme yazı yazmaya gerek yok. Giderim, ben okula gitmek istiyorum diye söylerim. Ama bunu yapacak kadar Çavuş'a yaklaşamadığım için, kalem de ondan isteyemem.

Başka nereden kalem bulabilirim diye düşünürken Çavuş'un karısını gördüm. Dut ağacının altında hupur hupur dut yiyordu. Ama hiç de keyif alıyormuş gibi değildi. Bir eliyle karnını tutuyor, bir eliyle dutlara uzanıyor. bir yandan da neredeyse kıvranıyordu. Ağlayacak gibiydi. Yanından geçerken **“Gene mi sen Lo?”** dedi bana.

“Bir şey mi oldu teyze sana, niye öyle kıvranıyorsun?” diye sordum.

“Dut yiyorum Lo. Bu dutlar ziyan olacak ağaçların dallarında. İşçilere toplayın, yiyin dedik. Yemişler ama bunları bırakmışlar. **İşleri güçleri ziyanlık!** Ben bari yiyeyim, ziyan olmasın. Gelmişken de bari bitireyim, ne kadar yesem o kadar kâr dedim ama karnım

ağrıdı. Şimdi kusacağım şuracığa, ha sen de ye,” dedi. Bana bir avuç karadut uzattı.

Elleri ve elbisesi mosmor olmuştu dut lekesinden. Ellerinden bir şey yemeyi canım istemedi. Kafamı salladım, “İstemiyorum,” dedim. “Sen de yeine daha fazla. Bırak kuşlar yesin, ziyan olmaz, kuşlar yer,” dedim.

“Lo sen kafayı mı yedin? Kuşa dut bırakılır mı? Biz o kadar zengin miyiz?” dedi kadın.

Bu insanları anlamak gerçekten mümkün değildi. Benim orada oyalandığımı Çavuş’a söyler diye hızla

tarlaya doğru koştum. Kadının elleri aklımdan gitmiyordu. Ve koşarken birden durdum. **Tabii yaaa, bulmuştum işte kalemi!** Dut iz bırakıyordu! Kadının elleri de elbisesi de dut lekesi olmuştu. Kalemim yoktu ama dutla yazabilirdim tişörtüme yazıyı. İşte bu harika fikrim için kendimi tebrik ettim. Planımı uygulamak için ertesi günü bekleyecektim.

Ertesi sabah dut ağacının aluna dökülen dutlardan beş tane aldım. Dut ağacından dut kopartmak istemedim. Onları kuşlar yesin. Ben yere dökülenlerden aldım. Ayrıca onlar da dut, ha yerde ha dalda! Yerdeki ler ziyan olmasın, diye düşündüm. Gittükçe Çavuş'a benziyordum. Ne kadar benzesem o kadar kâr, deyip kendi kendime güldüm.

Tişörtümün üzerine, dutları kullanarak **OKULA GİTMEK İSTİYORUM** yazdım. Çok güzel oldu. Sadece Çavuş değil, annem, babam ve çadır alanındaki bütün işçiler okuyacaktı üzerimdeki notu. Böylece kimseye bir şey söylemeye gerek kalmayacaktı. Anında anlayacaklardı ne demek istediğimi.

“Lo, biz seni niye hiç dinlemedik. Bak ne güzel okuma yazmayı da öğrenmişsin, maşallah sana. Hadi çıkar

o tişörtü de gidip sana okul forması alalım,” diyeceklerdi kesin.

‘Tişörtümü hazırladıktan sonra çadıra gidip üstüme giydim. O gün gökyüzünde kara kara bulutlar vardı. Yağmur gelecek gibiydi. Herkes telaşla çalışıyordu tarlada, koşturmayan yoktu. Çavuş’un beni görmesini istiyorsam karşılaşmayı beklememeli, yanına gitmeliydim. Tişörtümü giydiğim gibi yanına doğru koştum. O sırada hiç olmaması gereken şey oldu ve yağmur yağmaya başladı. Yetişirim sandım ama yağmur aniden bastırdı. Hem ıslanıyor hem Çavuş’a doğru koşuyordum.

Çavuş’un yanına ulaştığımda **sırlılık** olmuş-tum. Beni görünce, “Yağmur yağıyor, sen daha boş boş duruyorsun Lo! Bu kadar su boşa mı gitsin, bunca yağmur suyu ziyan mı olsun? Al şu kovayı yağmur suyu topla! Hadi oyalanma Lo, oyalanma, ne kadar su toplasan o kadar kâr,” dedi Çavuş.

Bana uzatığı kovanın üzerinde tişörtümü gördüm. Dutlarla yazdığım yazı yağmur suyuyla akıp gitmiş, harfler birbirine karışmıştı. Yağmurun altında durup bir kova yağmur suyu topladım ve okula gitmek istediğimi onlara asla anlatamayacağıma artık inandım...

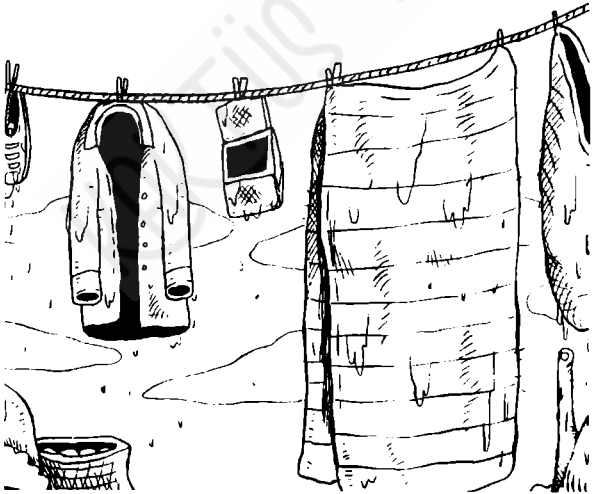

6

Köydeki çocuğun verdiği kitabın bir sayfasında bir çocuk resmi görmüştüm. Yağmurda dans ediyor gibiydi çocuk. Gülüyordu. Ayağında sarı, uzun çizme-ler vardı. Elinde şemsiye tutuyordu ama şemsiyeyi başına tutmamıştı. Oysa şemsiyen varsa yağmurda başına tutmalısın. Benim bir şemsiyem yok. Çünkü olması işe yaramaz. Eğer bir şemsiyem olacaksa **dev bir şemsiyem** olmasını isterim. O kadar büyük olmalı ki bütün çadır alanını kaplasın, hepimizi korusun ve hiçbirimiz ıslanmayalım. Ama öyle bir şemsiye yok. O yüzden yağmur yağdığında biz hepimiz ıslanırız. Çadırımızdan içeri yağmur suları girer ve yataklarımız da ıslanır. Tabaklarımız, yastuklarımız, halımız, kıyafetlerimiz... Her şey ıslanır. Islanmaya devam ederek yağmurun geçmesini bekleriz. Bazen yağmur günlerce sürer. O günlerde annem ve babam çalışamaz. Çalışmadıkları zaman ne olduğunu daha önce söy-

leniştim; babam daha çok dşşnr ve annem daha çok gökyüzüne bakar. Yağmur geçtikten sonra bütün eşyalarımızı güneşte kuruturuz. Yani yağmurdan geriye kalan eşyalarımızı...

O gün çok yağmur yağdı. Çavuş'un elime verdiğ kovayı doldurdum. Diğerk su bidonlarını da doldurduk. Çünkü burada su yok. Su bulabilmek için köy çeşmesine veya dereye gideriz. Yağmur yağdığında topladığımız suları da eşyalarımızı yıkarken falan kullanırız. Yağmurlu günleri pek sevmeyiz ama yağmurlu günlerde hepimiz biraz avuş gibiyizdir. Madem

yağmur yağıyor o zaman suyunu toplayalım diye koş-
turup dururuz. Yine öyle oldu. Islandık. Ama bütün
bidonlarımızı yağmur suyuyla doldurduk. Yağmur
dindikten sonra eşyalarımızı güneşte kuruttuk. Üzeri-
mizdeki kıyafetler de bu sırada kurudu.

Ben o gece kötü rüyalar gördüm. Rüyamda Çavuş
bana ha bire dut yediriyordu. O kadar çok dut yedim
ki Çavuş'un karısı gibi kilo aldım. Şiştikçe şiştim. Ben
"Doydum Çavuş daha verme," diyorum, o "Ye Lo
ye..." diyor. Yerimden kalkmak istiyorum ama kal-
kamıyorum. O kadar kiloluydum ki kımıldayamıyor-
dum. Çavuş hâlâ bana dut yediriyordu. **"Ye Lo, ye, zi-
yan olmasın!"** deyip duruyordu. Yediklerimin hepsini
çıkartmak üzereyken uyandım. Kalkışımda elimle
karnımı, kollarımı yokladım. Oh be, şişmanlamamı-
şım. Rüyaymış. Ama yine de yerimden kalkamadım.
Bütün vücudum ağrıyordu. Bunun ne olduğunu bili-
yordum. Ben ne zaman yağmur yağsa hasta olurum.
Yine hasta olmuşum. Hasta olmak o kadar da kötü
bir şey değil. Çünkü hasta olduğumda annem, İshak
Amca'nın kümesinden yumurta alır ve bana iki tane
yumurta yedirir.

Annem ve babam benim karnımı doyurduktan sonra tarlaya çalışmaya gittiler. Beni çadırda tek başıma bıraktılar. Annem “Sen burada yat biz gelene kadar,” dedi. Onlar tarlaya gittiğinde ben çadırda tek kalırım. Buna alışkınım. Aslında yalnız kalmayı severim. Yalnız kaldığımda kitabımı sakladığım yerden çıkarıp okurum. Söylemişim, kitabımı annemle babamdan saklıyorum. Onu o kadar çok okudum ki içinde yazan her şeyi neredeyse ezberledim. **Yine de okumak hoşuma gidiyor.**

Annemle babam gittikten sonra yattığım yerden kalktım. Çuvalın içine koyduğum kitabımı alacaktım. Elimi çuvala sokunca ağlamaya başladım.

Kitabım ıslanmış, sırlıklam olmuş... **Paramparça** olmuş. Bir hamur topağına dönüşmüştü resmen. Az ıslansaydı kurutabilirdim ama çok ıslanmış. Yağmurda ıslanan her şeyi yağmur dindikten sonra kurutabilirsiniz. **Ekmek ve kitap hariç...** Islanan ekmek de kurumuyordu, ıslanan kitap da.

Kitabımın sayfaları elimde dağıldı. Yağmurun bastırduğu ve Çavuş’un elime kovayı tutuşturduğu o gün okula gitme hayalimden vazgeçmişim. Kimse beni

anlamıyordu, anlamayacaklarını biliyordum. Kendimi anlatmaya uğraşmaktan vazgeçmiştim. Ama o gün kitabım elimde parçalara ayrılınca sinirden deliye döndüm. **O okula gidecektim.** Ne pahasına olursa olsun. O Çavuş da benim sözümü dinleyecekti. Öyle ya da böyle!

7

Kitabım parçalandığı için çok ağladım. Yatağıma yattım, hem dinlendim hem ağladım. Öğleden sonra iyileştim. Bütün gün hasta mı olayım? Yazık değil mi? Çavuş duysa “Günü ziyan etme, çabuk iyileş de çalış,” der.

Çavuş’a çok kızgındım. Yağmuru yağdıran Çavuş değil. Kitabım da Çavuş yüzünden ıslanmadı. Ama ben yine de Çavuş’a kızgındım. Her şeyin sebebi oymuş gibi geliyordu bana. Yırtılan ve artık hiçbir sayfası okunmayan kitabımı alıp Çavuş’un çadırından içeriye atacaktım. **Görsün ne yaptığını!** Belki akli başına gelirdi. Kesin gelirdi. Yani bence çok utanırdı kitabı görünce. Çadırında oturup ağlardı. “Ben bu çocuğa ne yaptım böyle? Ben küçücük bir çocuğun bile dediğini yapamıyorum, ne biçim bir çavuşum ben, yazık benim çavuşluğuma,” derdi. Sonra bizim çadıra gelirdi.

“Lo, burada mı? Lo ile görüşebilir miyim?” derdi annemle babama. Beni görünce de “Özür dilerim Lo. Ben kitabı görünce çok utandım. **Senin okula gitmen lazım.** Sana istediğin bütün kitaplardan alacağım Lo. Hadi tut elimden, çarşıya gidelim,” derdi. Ben de onu affederdim.

İşte bunun için kitabımı aldım ve Çavuş’un çadırına gittim. Çadır alanında kimse yoktu. Herkes tarlada çalışıyordu. Belki Çavuş’un tabletli oğlu çadırdadır, diye düşündüm. O beni görebilirdi. Görürse görsün. Desin babasına, “Lo geldi, kitabını çadıra attı, gitti,” desin. **Bana ne?**

Çavuş’un çadırının önünde durdum. Derin bir nefes alıp çadırdan içeriye girdim. Tabletli oğlanın önüne doğru atacaktım kitabımı. Ama çadırdan içeriye girince dondum kaldım. Oğlan bir köşede kafasını kaldırmadan tablete bakıyordu. Geldiğimi fark etmedi bile. Başka bir dünyada gibiydi. Annesi, yani Çavuş’un karısı yerde kıvranarak yatıyordu. Oğlan annesini duymuyordu bile. Kadıncağzın yanına gittim.

“Ne oldu teyze, hasta musun sen de?” diye sordum.

“Çok hastayım, çok. Dutları yedim ya Lo. Onlar dokundu bana. Hastalandım ben. Doktorun verdiği ilaçlar vardı. Onlardan içtim.”

“İyi gelmedi mi ilaç?”

“Gelmedi, hiç iyi gelmedi. Daha fena oldum ben, başım da dönüyor. Oyyyyy, çok hastayım,” dedi.

Yerde duran boş ilaç kutusunu fark ettim. Gözlerim yuvalarından fırladı.

“Kaç tane içtin teyze ilaçtan?”

“Hepsini içtim. Duruyordu öyle. Zıyan olmasın diye yuttum hepsini. Oyyyyy, karnım oyyy. İçmişken bitüreyim, ne kadar içsem o kadar kâr, dedim. **Oyyy karnım, oyyyyy başım,**” dedi.

“Neeeeeeeeeeee?” diye bağırdım ve tarlaya doğru koşmaya başladım. Ölecekti birazdan kadıncağız. İlaçların hepsini içmişti. Hemen Çavuş’a haber vermeliydim, hemen!

“Çavuuuuuuuuuşşşşş, Çavuuuuuuuuşşşşş, Çavuuuuuuşşşşşşş! Koş Çavuş, koooooooş. Karın çok hasta, koooooooş!” diye bağırarak tarlaya vardım.

Tarladaki herkes işini bırakıp çadıra koştu. O sırada birisi traktörü çadırın önüne getirdi. Kadını kucaklayıp

traktörün arkasına yatırdılar.

“Hastaneyeece!” diye bağırdı birisi.

O sırada Çavuş, “Başka hasta olan varsa onlar da binsin traktöre, madem hazır gidiyoruz, onları da götürelim, boşa gitmesin traktör.” dedi.

Traktörün arkası bir anda insanla doldu. Ben de hastaydım ama binmedim. Benim dışımda herkes bindi. Annemle babam bile...

Çavuş'u, karısını ve çadır alanındaki diğer hastaları taşıyan traktör hızla uzaklaştı. Arkalarından baktım. Hepsi mi hastaydı insanların? Hazır hastaneye giden traktör bulur bulmaz doluşmuşlardı traktörün kasasına. Eğer traktör gitmeseydi hastaneye gitmeyeceklerdi. Hasta oldukları akıllarına bile gelmeyecekti. Kendi kendilerine iyileşmeyi bekleyeceklerdi.

Çavuş'un tabletli oğlu hâlâ tabletle oynuyordu. **Delirmek üzereydim.** Biri ziyan olmasın diye sabahtan akşama kadar tablet oynuyor... Öbürü ziyan olmasın diye bütün ilaçları içmiş, yerde kıvranıyor. Diğerleri hazır hastaneye gidiyorken hasta olan herkes gelsin diye insan topluyor... Böyle giderse delirecektim Çavuş'un evinde.

Yerden yırtık kitabımı aldım ve kendi çadırıma geri döndüm. O kadar mutsuzdum ki beni hiçbir şey mutlu edemezdi. Çadıra gidip ağlamak istiyordum. Gözyaşlarımı toplar Çavuş'a verirdim. "Ziyan olmasın diye gözyaşlarımı topladım sana Çavuş," derdim. Çavuş'un da çok umurunda olurdu sanki!

Mutsuz mutsuz çadıra giderken içeride beni bir sürprizin beklediğini bilmiyordum tabii! **Sevinçten havalara uçuştum.** Yerlerde yuvarlandım. Kırk kere takla atım. Şarkı söyledim! Bizim çadırın içinde bir **yavru köpek** duruyordu! Nerden gelmiş, nasıl gelmiş bilmiyorum. Tüyleri ıslaktı ve çamur içindeydi. Tir tir titriyordu. Galiba önceki gece yağmurda yolunu kaybetmişti. Yiyecek bir şey de bulamamıştı. Aç olduğu her halinden belliydi. Ona bir parça ekmek verdim. Hemen yedi zavallı. Topladığımız yağmur sularının bir kısmını güneşe koyarız. Böylece su ısınır. Sıcak suyla köpeği güzelce yıkadım. Diliyle bacaklarını yaladı. Ona sarıldım, kucakladım, kardeşimmiş, arkadaşımış gibi sarıldım. Battaniyenin altında birlikte uyuyakalmışız. Annemin sesiyle uyandım.

"O ne Lo? Anaaaaam! Nerden buldun o köpeği? Biz

kendi karınıızı zor doyuruyoruz, bir köpeğımız ek-
sik. İstemem, gönder gitsin şunu.”

Ağlamaya başladım. Artık dayanamıyordum. Bık-
mıştım her şeyden. Kardeşim yok, arkadaşım yok,
oyun yok, okul yok! **Yetti artık!** Köpeğe sarılarak ağ-
ladım. Babam yine düşünmüyordu. Sonra **inanılmaz** bir
şey oldu. Babam düşünmeyi bıraktı ve daha önce hiç
görmediğim bir gülümsemeyle “Kalsın,” dedi. Ba-
bam neden güldü anlamadım. Neden izin verdiğini
de anlamadım. Ama artık bir köpeğımız vardı ve bi-
zimle birlikte yaşayacaktı. Köpeğime sarılıp biraz da
mutluluktan ağladım.

Köpeğimin adını **Çamur** koydum. Nasıl olsa ona
herkes yeni bir isim koyacaktı. Benim adım Yüksel
ama Yüksel diyen mi var sanki?

Annem, köpeği çadırın dışında tutmamı istedi. Söz

verdim, içeriye almayacak-
tım. Tabii ki de Çamur ça-
dırdan içeriye girmeye çalıştı
ve annem ona ikinci bir isim
koydu.

“Hoooşt! Çık dışarı!”

8

Çavuş'un karısı bir gece hastane kaldı. Midesini yıkamışlar. Doktor, "Eğer hastaneye getirmeseydiniz şu anda hayatta olmayabilirdi," demiş. Çok sevindim. Bence Çavuş da sevinmiştir. O gün çadırda bekledim. Kesin teşekkür etmek için bizim çadıra gelecekti. Ben içeride olurdum. Annemle babam çadırın dışında olurdu...

"Lo burada mı, Lo ile görüşebilir miyim?" dedi. Hayır, hayır, şöyle desin: "**Lo Bey burada mı?** Lo Bey'le görüşebilir miyim?" desin. Evet, bu daha iyi olurdu. Annemle babam Çavuş'u içeriye alırlardı.

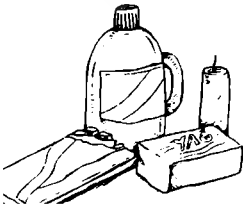
"Sana çok teşekkür ederim Lo. Senin sayende kurtuldu karım. Onu çok seviyorum. Sen olmasaydın şimdi o burada olmayacaktı. İyi ki varsın Lo," diyecekti bana. Ben de ona diyecektim ki "Önemli değil. Teşekkürünü kabul ediyorum Çavuş. Ama bir şartla. Sağlıklı beslensin, zayıflasın. Kendine iyi baksın.

Geri kalan hayatını ziyan etmesin. Madem yaşayacak sağlıklı yaşasın.” Çavuş bu cevabımı çok beğenirdi ve böylece **okul meselesini** daha rahat konuşabilirdik.

Ama öyle olmadı. Çavuş çadıra uğramadı. Bekledim, bekledim, gelmedi. Gerçi o gün **çerçi** günüydü. Çerçi günlerinde çadır alanı çok yoğun olurdu. Çerçi bizim gezici bakkalımızdır. Haftada bir gün çadır alanına bir minibüs gelir. İçinde bir bakkalda olan her şey vardır. Çadır alanındaki insanlar buradan alışveriş yaparlar: peynir, zeytin, un, yağ, pirinç, deterjan, kuruyemiş, mum, pamuk... Her şeyi satıyor çerçi. Annem bazen bana **çikolata** alır, bazen de bisküvi. Ama her zaman değil. Çünkü her zaman alırsak tatlı olmaz diyor annem. Çerçi günlerini herkes çok seviyor.

O gün yine çerçi günüydü. Çavuş da alışveriş yapmıştır kesin. O yüzden bana teşekkür etmeye gelecektir, diye düşündüm. Annemin aldığı bisküvilerin bir tanesini yedim, geri kalanını sakladım. Çavuş'un

olduğu yere doğru gitmeye karar verdim, beni görünce teşekkür etmek aklına gelirdi belki.

Gerçekten de tahmin ettiğim gibi oldu. Beni görünce bağırmaya başladı Çavuş.

“Looooo! Buraya gel Lo!”

Çavuş’a doğru gittim. Ama koşmadım. O koşsun. Teşekkür edecek kişi ben değilim nasıl olsa. Yavaş yavaş yürüyerek yanına gittim. Cebinden beş lira çıkarttı. Bana uzattı.

“Al şunu Lo,” dedi bana. Dondum kaldım. Hastaydım, evdeydim. Çalışmamıştım günlerdir. **Parayı hak edecek bir şey yapmamıştım.**

“Al şunu Lo,” dedi tekrar.

Karısını kurtardığım için **para** mı veriyordu bana? İyi de ben bunu para için yapmamıştım ki. Kadın çok zor durumdaydı, hastaydı, onu o halde gören herkes yardım ederdi. Bunun için para alamazdım Çavuş’tan. Annem hep “Biz işçiyiz. Alnımızın teriyle paramızı kazanıyoruz. Paramız helal paradır,” derdi. Şimdi bu parayı alamazdım. Çavuş hâlâ parayı uzatmaya devam ediyordu.

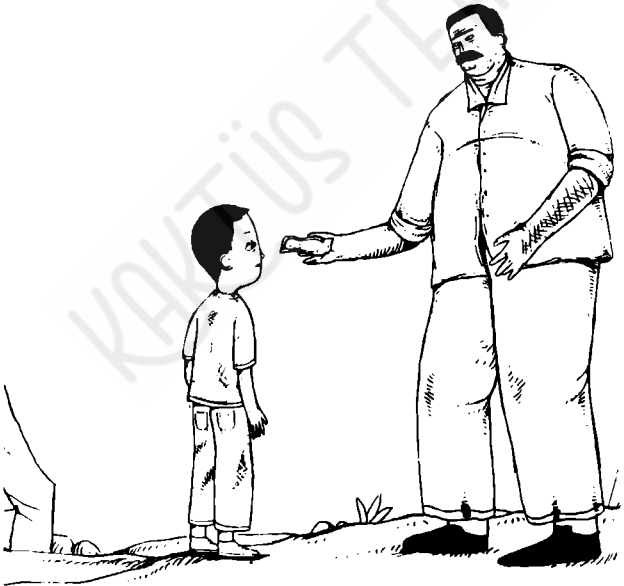
“Alsana şu parayı Lo.”

Alamam anlamında kafamı salladım. Çavuş kızdı.

“Al şu parayı Lo. Git çerçiden bana yeni kalem al,

bu tükenmez kalem bitti, hesap yarım kaldı,” dedi.

Meğer parayı bana kalem almam için uzatıyormuş. Teşekkür falan da etmeyecekmiş. Sinirden deliye döndüm. **Bu avuş beni kesin delirtecekti, kesin!**

9

Biz her zaman çadır alanının yakınındaki tarlalarda değilizdir. Hep aynı tarlada da çalışmayız. Bir tarlada işimiz bittiğinde başka tarlaya gideriz. Her sabah çadır alanına kamyonlar gelir, işçiler kamyonların arkasına biner ve işe giderler. Akşam işleri bittiğinde de tekrar çadır alanına geri dönerler. Ben uzak tarlalarda çalışmayı severim. Yolda giderken bir sürü **değişik** şey görürüm. Bu hep çadır alanında durmaktan daha eğlenceli.

Başka başka arabalar, benzinlikler, leylekler, trafik işaretleri, başka köyler, polis arabaları falan görürüm. Bir keresinde **üstü açık bir araba** görmüştüm. Bizini bindiğimiz kamyonun hemen arkasındaydı. Kamyonun kasasına yaslanıp yol boyunca üstü açık

arabayı izledim. İçindeki kadına el salladım. O da bana el salladı. Sonra gözden kayboldu araba.

Fasulye tarlasında işimiz bitmişti. Yüzlerce çuval fasulye toplamıştık. Artık galiba taze fasulyeyi o kadar da sevmiyordum. Çavuş mısır tarlasında çalışacağımızı söyledi. **Ben de artık mısırları severim, ne var bunda?** Sabah erkenden kamyonun arkasına bindik ve yola çıktık. Çavuş kamyonun önündeydi. Ama karısı bizimleydi. Kadın bana güldü. Ben de ona gülümsedim.

“Gel Lo, türkü söyleyelim,” dedi. Sonra herkes alkış tutarak türkü söylemeye başladı.

Tarlaya ektilm soğaaaaan, tarlaya ektilm soğaaaaan...
Bitmedilili yedi doğan, bitmedilili yedi doğaaan...

Ben de onlar gibi alkışladım ama türküyü çok da sevmedim. Çünkü tarlaya soğan ekmek de soğanı toplamak da zordur. Soğan tarlasında ellerimiz hep toprak oluyor. Ne diye **soğanlı türkü** söyleyip oynayalım ki? Buradaki herkes soğan ekerken de toplarken de çok yoruluyor, yine de mutlu mutlu türkü söylüyorlar!

O gün mısır tarlasına giderken kamyondan etrafı izledim. Dağın üzerinde kocaman bir yazı gördüm.

Gördüğüm yazıları okumayı çok seviyorum. Dağın üzerindeki yazıyı da okudum. **“Her Şey Vatan İçin”** yazıyordu. Yazıyı babam da okumuştı. Dudaklarının kıpırdadığını görmüştüm. Yanına gidip babama “O kadar büyük kalemi nereden bulmuşlar?” diye sordum.

Babam güldü. “Kalemle değil Lo, taşla yazmışlar. Ben de askerdeyken yazmıştım,” dedi.

Babamın askere gittiğini bilmiyordum. Daha önce hiç anlatmamıştı. Söylemiştim size babam konuşmaz, o hep düşünür. Askerdeyken de kesin en çok düşünen asker, babamdır. Taşla yazı yazılabileceğini de bilmiyordum. İşte bak, **yazı yazmak çok güzel**. Taşla da yazı yazabiliyorsun, dutla da. Okula gidebilsem daha nelerle yazarım, ohooo...

Bunları düşünürken aklıma harika bir fikir geldi. Taşla yazı yazılabiliyorsa ben de yazardım. Hem de aynısından. Babam yazmış işte askerdeyken, ben neden yazmayayım? Yazı yazmak için okula bile gidemiyorum, bir de askere gitmeyi mi bekleyeyim?

Mısır tarlasında bütün gün çalıştık. Mısır kırmak, fasulye toplamak kadar kolay değil. Yani benim için

değil. Gücüm mısırı dalından kırmaya yetmiyor. Bu yüzden bana başka bir iş verdiler. Kırılan mısırları çuvala doldurmamı istediler. O kadar çok mısır çuvalladım ki her çuvala aynı sayıda mısır sığdırma oyunu falan oynadım kendi kendime. Sonra Çavuş bana kırılmamış, **dalında unutulmuş mısır bulma işi** verdi.

“Tarlayı baştan sona dolan lo. Tek bir mısır bile ziyan olmasın. Unutulmuş mısır varsa, İbo’ya seslen o gelip kırsın. Sen sakın kırma, beceremezsin, ziyan edersin mısırı. **Ne kadar mısır bulsan o kadar kâr.**” dedi. İbo çadır alanındaki en güçlü işçiydi ben-
ce. Bir kerede üç çuval taşıyabiliyordu.

Bu oyunu daha çok sevdim. İlk iki sırada mısır bulamadım. Üçüncü sırada bir tane buldum. İbo'ya seslendim. İşçiler çoktan tarlanın öbür ucuna varmıştı bile. İbo koşarak yanıma geldi, mısırı kırdı ve işine geri döndü. Beşinci sırada bir mısır daha buldum.

"İboooooo!" diye seslendim.

İbo yine koşarak geldi. Mısırı kırıp gitti.

Yedinci sırada bir mısır daha buldum.

"İboooo!" diye seslendim.

İbo gelince bana kızdı: "Ne bulup duruyorsun Lo? Te bir uçtan bu uca geliyorum senin yüzünden. Bi daha mısır bulma, külahları değişiriz," dedi.

Bu insanları anlamak gerçekten çok zor. "İyi tamam, haber vermeyiz," dedim. Zaten ben sayıları aklımda tutabiliyorum, her seferinde İbo'yu çağırmam gereksiz. Bütün tarlayı dolandım. Hangi sıranın neresinde kaç tane mısır varsa hepsini ezberledim. İbo'nun yanına varınca toplu söylerim, bir kerede gidip alsın, İbo'nun adımları ziyan olmasın, diye düşündüm. Tarlayı dolaşmayı bitirince İbo'ya bağırdım.

"İbooooooooo! İbooooo! Sekizinci sıranın baştan üçüncü kökünde; onuncu sıranın sondan dördüncü

kökünde; on birinci sıranın ikinci, **altıncı** ve yirminci kökünde; on ikinci sıranın **sekizinci**, yirmi beşinci ve kırkinci kökünde; on **dördüncü** sıranın yedinci, on **ikinci**, **ellinci** kökünde; on **beşinci** sıranın sonuncu kökünde; on **altıncı** sıranın **kırk ikinci** kökünde; yirmi birinci sıranın yirmi beşinci kökünde; otuzuncu sıranın kırk üçüncü kökünde; otuz beşinci sıranın onuncu, on sekizinci ve **yirminci** kökünde **birer koçan mısır kalmış, git onları kır,**” dedim.

Herkes clindeki işi bıraktı, şaşkın şaşkın bana bakular. Çok şaşırmışlardı.

Ne var ki bunda? Herkes aklında tutar. Ben bütün sayıları aklımda tutarım. Sayılar **yılan** gibi kafamda dolanır, kıvranır durur. Söylediklerimi Çavuş da duydu. Bıyıklarını eliyle düzelterip “Lo sen bunları ezberleyip niçin beynini boşa ziyan ediyorsun?” dedi.

“Ezberlemeye uğraşmadım ki Çavuş, ben bunları kendi kendime ezberliyorum,” dedim.

Çavuş deminden beri yediği üzümü salkımından üzüm kopartmayı bırakıp bana doğru birkaç adım attı. Sanki bana “Aferin Lo, sen çok zeki bir oğlansın. Sen buralarda ziyan olma, okula git mutlaka,”

diyecek gibiydi. Bakışlarında bunu gördüm. Ağzına bir tane üzüm attı.

“Aferin Lo, madem bu kadar zekisin, ööhöööööhö, öhööööö, öhööööö...”

Çavuş’un yediği üzüm boğazına takılmıştı. Öksürüğü geçince tekrar başladı.

“Aferin Lo, madem sen bu kadar zekisin, öhöööö, öhööööö, öhööööö...”

Öksürüğü geçmiyordu bir türlü Çavuş’un. Yanındakiler sırtına vuruyorlardı ama yine de geçmiyordu. Öksürüğü geçse, sözünü tamamlayacaktı. Diyene ki **“Madem bu kadar zekisin, seni okula gönderelim.”**

Kalbim yerinde çıkacak gibi olmuştu heyecandan.

Nihayet birisi Çavuş’a bir bardak su getirdi ve Çavuş’un öksürüğü geçti. Şimdi sözünü tamamlayabilirdi Çavuş. Dedi ki:

“Aferin Lo, madem bu kadar zekisin, **zekân ziyan olmasın.** İşçilerin yevmiyelerini bugün sen say. Kadınlara altmış, erkeklere yetmiş üç, çocuklara kırk lira vereceksin!”

10

Yevmiyeleri hesaplamak benim için o kadar da zor olmadı. Küçüğüm, evet. Hiç okula da gitmedim. Ama size söylemiştim, okuma yazmayı biliyorum. Sayıları çok seviyorum. Harfleri de öyle. Annem ve babam okula başladığım gün, sayı saymayı, toplama yapmayı, çarpmayı, çıkartmayı, okumayı, yazmayı kendi kendime öğrendiğimi fark ettiklerinde çok sevinecekler. İşte o zaman bana kesin **“Akıllı oğlum benim,”** diyecekler. Ama bunu onlara gösterebilmem için önce okula başlamam lazım. Okula başlayabilmem için de şu uzun bıyıklı Çavuş’un bana iş vermeyi bırakıp **“Hadi sen okula Lo!”** demesi gerekiyor. Şimdiye kadar tüm çabalarım boşa gitti ama bu sefer kesin başaracağım. Dağdaki yazıyı o gün kamyonadaki herkes gördü. Hiç konuşmayan babam bile “Her şey vatan için” yazısını okudu. Çavuş da okumuştur kesin. O kamyonun ön tarafındaydı, görmedim. Ama bence kesin okumuştur.

İşte yeni harika fikrim bununla ilgiliydi. Tarladan döndükten sonra çadır alanında dolaşmaya başladım. Ceplerime, kucağıma taşıyabildiğim kadar taş doldurdum. Sonra tekrar, tekrar, tekrar. Bir sürü taş getirdim çadır alanına. Taşlarla yere **"HER ŞEY OKUL İÇİN"** yazacakum.

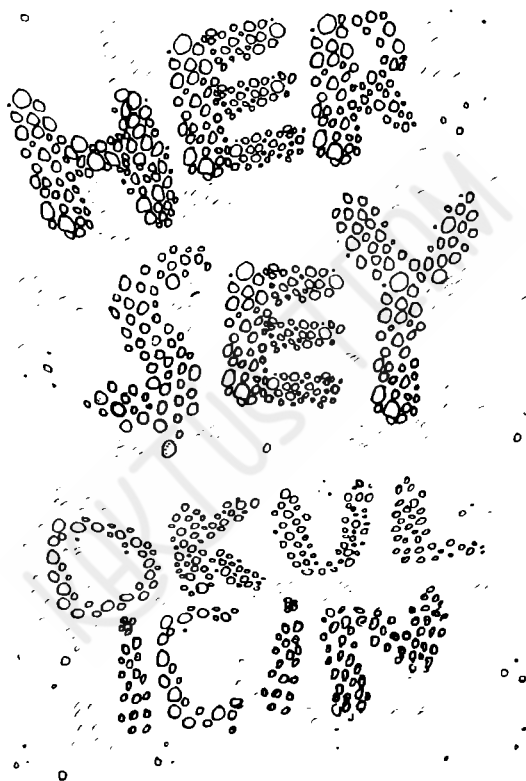
Tahmin ettiğimden daha zor oldu. Önce zemini süpürdüm. Daha düzgün bir alanda olursa, daha güzel okunurdu yazı. Toprakta kendime güzelce bir sayfa yaptım. Tertemiz oldu yer. Topladığım taşları boyutlarına göre ayırdım. Sonra onlarla yere yazı yazdım. Harika oldu. Yazı yazmak o kadar güzel ki, bunu yapraklarla, çekirdek kabuklarıyla, sopalarla hatta gece herkesin çadırın dışına bıraktığı ayakkabılarla bile yazabilirdim. Sabah herkes çadırdan çıkardı, kimsenin ayakkabısı yok! Çünkü ben ayakkabılarla yazı yazmışım. Çok güzel olurdu ama bu bir yaramazlık sayılır. Ben yaramazlık yapmayı sevmem çünkü çocukların yaramazlıklarıyla anne babaları uğraşır, annemle babamın bir de bunlarla uğraşmasını istemiyorum. Zaten yeterince işleri var. Ama taşlarla yazı yazarsam kimse bana bir şey diyemez.

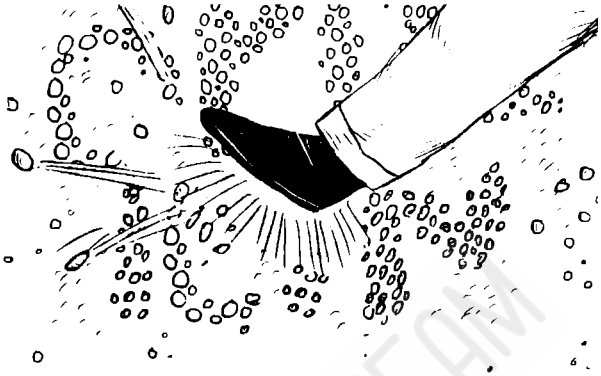
Taşlar kimsenin değil sonuçta. Tarla sahibinin bile değil

Biraz zor oldu ama topladığım taşlarla yere “Her Şey Okul İçin” yazmayı başardım. Yanımdan işçiler geçiyordu. Ama kimse durup da okumadı. Herkesin çok işi vardı çünkü. Tarladan zaten yorularak gelmişlerdi. Yemek yapmaları gerekiyordu. Çadırlarını toplamaları, süpürmeleri, çamaşırlarını yıkamaları, asmaları, kurumuş çamaşırlarını toplamaları, yıkanmak için su bulmaları, su kaynatmaları, içmek için su bulmaları... Bunların hepsini tarladan döndükten sonra yapıyordu işçiler. Bir şeyler okumaya vakitleri yoktu. Oturmaya bile vakitleri olmuyordu ki okumaya olsun. Yine de yanımdan geçen birilerine yazımı okutmayı denedim. Hepsinden de “İşim var Lo,” cevabını aldım. **Benim sanki işim yok!** Benim de var. Ama derdim de var! Allah Allah!

Neyse zaten işçilerin okuması için yazmamıştım yazımı. Benim için önemli olan Çavuş’un okumasıydı. Çavuş okursa öyle bir bağırır ki çadır alanındaki herkes duyardı zaten.

Heyecanla Çavuş’u beklemeye başladım. Birazdan Çavuş’u getiren kamyon görüldü. Çavuş kamyonun içinden mısır çuvallarıyla indi. Eve de iş getirmiş bak, tarlada mısır topladığımız yetmemiş, eve de getirmiş.

Taş yazımın önünde gururla dikildim. Çavuş'un yolunun üzerindeydim. Mecbur yanımdan geçecekti. Beni görünce yere baktı, sonra bana "Lo sen ne biçim çocuksun? Ben de tam sana taş topla diyeceküm. Madem topladın, bunlar ziyan olmasın. Hadi Lo, taşları çevirin, güzel bir ateş yakın, tarla sahibi üç çuval mısır gönderdi, pişirip de yiyelim," dedi.

Ayağıyla taşlarımı itti.

Benim sırayla dizdiğim, hepsini tek tek yerleştirdiğim taşlarımı ayağıyla itti.

Benim "Her Şey Okul İçin" yazan taşlarımı ne yazdığımı bile okumadan ayağıyla itti.

Çavuşun sesini duyan işçiler anında etrafımızı sardı. Taşların ortasına kocaman bir ateş yakular. Ateşin üstüne koca bir kazan koydular ve mısır pişirdik. O akşam hepimiz doyana kadar mısır yedik. Mısırlar çok güzeldi. Taşlarımın başına gelenleri unuttum. Okulu da unuttum. Karnım doyduktan sonra aklıma geldi. Bir ara ortada biriken, kemirilmiş mısır koçanlarına gözüm takıldı. Mısır koçanlarıyla da yazabilirdim yazımı. Ama Çavuş aklımdan geçenleri okuyormuş gibi atıldı.

“Koçanları ziyan etmeyin Lo, hayvanlara verin...”

11

Günlerim kendimi Çavuş'a anlatmaya çalışarak geçerken, bir gün hiç beklemediğimiz bir şey oldu. Mısır tarlası çoktan bitmişti. Yeni bir tarlaya geçmiştik, en sevdiğim tarlaya... Ayçiçeği tarlasına! Aslında biz ona **gündöndü** diyoruz. Çünkü gündöndüler hep güneşe bakar. Yüzlerini hep güneşe doğru çevirirler. Ama tarla sahibi gündöndüye **ayçiçeği** diyor. Bunu duyduğumda çok şaşırdım. Güneşe bakan bir çiçeğe, ayçiçeği demek bence çok saçma.

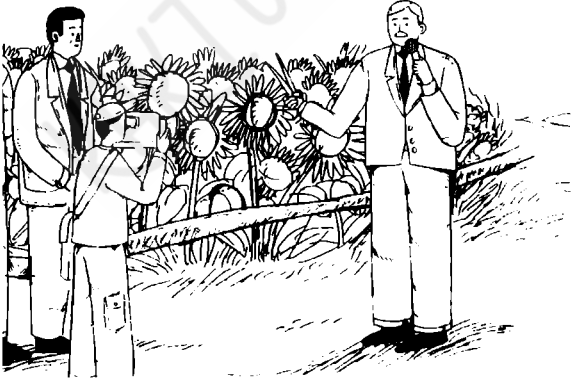
İşte hasada başladığımız gün tarlaya üç dört tane siyah araba geldi. Birinin içinden Belediye Başkanı Bey indi. Arkadaki arabaların birinden tarla sahibi indi. Onun arkasındaki arabalardan da takım elbiseli adamlar ve bir tane kameraman indi.

Takım elbiseli adamlar tarlanın önüne kırmızı bir kurdele gerdiler. Belediye Başkanı Bey'e de bir makas

ve mikrofon verdiler. Kameraman, Belediye Başkanı Bey'i çekmeye başladı.

"Değerli vatandaşlarımız, sevgili mevsimlik işçilerimiz! Bir kez daha ayçiçeği hasadında birlikteyiz. Sizlere her zaman olduğu gibi bu hasatta da eşlik etmekten mutluluk duyuyorum. Sizlerle birlikte çalışmak çok kıymetli. Ayçiçeği hasadımız hayırlı uğurlu olsun!" dedi Belediye Başkanı Bey ve mikrofonu tarla sahibine uzattı.

"Ayçiçeği hasadımız hayırlı uğurlu osssuunnn! Allah hayırlı nasipler versiln!" diye bağrdı tarla sahibi. Ben de "Onlar ayçiçeği değil ki, onlar gündöndü,"

diye bağıracakken annem ağzımı kapattı. “Sus Lo, tarla sahibinden daha mı iyi bileceksin, **okumuş** adam onlar,” dedi. “Anne, gündöndünün gündöndü olduğunu ben okumadan biliyorum, ekusam daha neler bileceğim! Ama umurunuzda değilim,” diyemedim.

O sırada Belediye Başkanı Bey, Çavuş’u çağırdı.

“Çocuk var mı Çavuş, çocuk?” diye sordu.

“Çocuk mu? Çocuk? Çocuk var mı? Çocuk?” diye sağa sola bakınmaya başladı Çavuş.

“Çocuk yok mu yavvv, çocuk bulun bir tane!” diye gürledi Belediye Başkanı Bey

“Çocuk yok da başkanım, Lo var,” dedi Çavuş. Beni kolumdan tutup başkana götürdü.

“Bu olur mu?” diye sordu beni Belediye Başkanı Bey’in önüne iterek.

“Olur, olur, fark etmez,” dedi. Belediye Başkanı Bey ve beni kucığına aldı. Sonra kamerayı tekrar çalıştırdılar.

“Mevsimlik işçilerimizin çocukları da anne babaları tarlalarda çalışırken okula gidiyorlar. Bu da okullar açılınca okula gidecek, okuyacak, benim gibi büyük adam olacak inşallah,” dedi.

İşte bu! Ben de bunu istiyordum. Nihayet gelmişti işte kurtarıcım. Beni alıp okula götürecekti. Kucağından indirmeyecekti. Onun gibi biri olur muydum bilmiyorum ama okumayı çok istiyordum. Bunları düşündüğüm için güldüm, Belediye Başkanı Bey'e sarıldım. **Sımsıkı** sarıldım. Beni hiç bırakmasın istedim. Arabaya binelim, beni geçerken okula bıraksın istedim. Ben gideyim, okul sonra da açılsa olur. Sonra kamera kapandı.

Belediye Başkanı Bey beni yere bıraktı. Hiçbir şey demedi. Adımı bile sormadı. Hızlıca arabalarına bindiler ve gittiler.

Onlar gittikten sonra hepimiz işlerimize döndük. Gündöndü tarlasında ayçiçeği kesmeye devam ettik. O akşam Çavuş tarladan hepimizden önce ayrıldı. Giderken de “Herkes kendine bir kafa ayçiçeği alsın haaaa, akşama yersiniz,” dedi. Hepimiz kendimiz için birer gündöndü kestik. Herkes çok yorulmuştu. İşçilerin yarısı dönüş yolunda kamyon kasasında uyuklamaya başladı. Sabah tarlaya gelirken de uyuyorlardı, akşam çadır alanına dönerken de. Çok yoruluyorduk ve oturmaya fırsat bulduğumuz anda herkes esnemeye başlıyordu.

Esneye esneye çadır alanına vardık. Bir gittik ki, çadır alanı bambaşka bir yere dönüşmüş. Tanıyamadım. Burası bizim çadır alanımız mı diye gözlerimi ovdum. Her yer temizlenmişti. Çadırlarımızın etrafındaki çuvalar, kilimler, yere atılmış hurdalar, çöpler hepsi kaldırılmıştı. Çadırlarımızın az uzağına onlarca sandalye dizilmişti. Çadır alanına bir otobüs, bir de adının **karavan** olduğunu öğrendiğim değişik bir minibüs gelmişti. Kamyondan indiğimizi görünce Çavuş koşarak yanımıza geldi.

“Belediye Başkanı Bey buraya da gelecek. Geçin oturun sandalyelere. O kadar sandalye getirmişler bak, ziyan olmasın, geçin oturun. **Ne kadar otursanız o kadar kâr,**” dedi.

Herkes koşarak sandalyelere oturdu. Bizim çadırlarımızda sandalye yoktur. Tarlada zaten sandalye yok. Biz hep yere otururuz. Bir tek Çavuş’un sandalyesi vardır. O gittiği yere sandalyesini de taşır. Bizimle birlikte kamyon kasasına oturacaksa bile sandalyeye oturur. Bizim için sandalyeye oturmak bir hayaldir. Çünkü yerler çok sert ve soğuk. Annem hep der ki “Eğer bir gün zengin olursam, sabahtan akşama kadar sandalyede oturacağım.”

İşte o akşam sandalyeleri görünce herkes koşarak sandalyeye oturdu. İlk kez Çavuş'a katılıyordum. Gerçekten ne kadar otursak o kadar kârdı. Çünkü sahiden çok yorulmuştuk.

Belediye Başkanı Bey ve kameraman tekrar geldi. O gelince hepimiz ayağa kalktık, selam verdik. Belediye Başkanı Bey en öndeki sandalyeye oturdu. Kameraman onu ve bizi çekmeye başladı. Çavuş bize dönüp bağırdı:

“Belediyemiz tiyatro gösterisi getirmiş çadır alanımıza. Ta buraya kadar kalkıp gelmişler, adımlarını zıyan etmişler. Biz gelirdik, siz niye geldiniz dedim ama görüyorsunuz belediye başkanımız çok iyi bir insan. Sizin her şeyinizi düşünüyor. Ayağınıza kadar geldi. Tiyatronuzu da düşünmüşler. De haydi izleyin, zıyan etmeyin,” dedi.

İki oyuncu tiyatro oyunu oynamaya başladı. Yanlarında bir tane tahta, bir tane de sıra getirmişler. Oyunculardan biri, öğrenci olmuştu. Kocaman adama önlük giydirmişler, o kadar komik görünüyordu ki onu görünce hepimiz kahkahalarla güldük. Belediye Başkanı Bey arkasına dönüp bakınca hepimiz sustuk.

Sonra Belediye Başkanı Bey ve kameraman kalkıp gitti. Oysa oyun daha yeni başlamıştı.

Onlar gittikten sonra biz izlemeye devam ettik. Bir yandan da tarladan getirdiğimiz gündöndü çekirdeklerini yiyorduk. Oyunculardan biri öğretmendi. Öğrenciye sorular soruyordu:

“İki kere iki kaç yavrum?”

“Dört öğretmenim.”

“Sen bunu nerden öğrendin?”

“Okulda öğretmenim.”

“Aferin akıllı çocuğuma. Sesli harfleri say yavrum.”

“A, c, ı, i, u, ü, o, ö, öğretmenim.”

“Sen bunu nerden öğrendin?”

“Okulda öğretmenim.”

“Aferin akıllı çocuğuma. Dünya yuvarlak mı, düzmü yavrum?”

“Yuvarlak öğretmenim.”

“Sen bunu nerden öğrendin?”

“Okulda öğretmenim.”

Bir saat boyunca böyle sorular sordu öğretmen tiyatrocı, öğrenci tiyatrocuya. Çok güzel bir oyundu. Ağzım açık izledim. Ben de okula gidecektim. Ben de

öğrenecektim her şeyi. Öğretmenim bana da sorular soracaktı. Ben de hepsini doğru cevaplayacaktım. Öğretmenim bana hep “Aferin benim akıllı çocuğuma,” diyecekti. Öğrendiklerimi eve gelince bir de anneme söyledim. O da “Aferin benim akıllı oğluma,” derdi. İşte o zaman çok mutlu olacaktım. Tiyatro oyunu tam da bunu anlatıyordu. Benim Çavuş’a anlatamadığım, anneme, babama söyleyemediğim her şeyi anlatıyordu hem de. Oyun bitince Çavuş sahneye çıkacaktı kesin. Oyuncuları tebrik edecekti. Sonra da;

“Harika bir oyundu, çok etkilendim. Biz de Lo’yu okula göndereceğiz, o da bütün soruları doğru cevaplayacak, öğretmeni ona da hep ‘**Aferin akıllı çocuğuma**’ diyecek. Biz hepimiz, onu okul dönüşü tarlada karşılayacağız. Hep birlikte ‘Aferin sana Lo, sen ne akıllı çocuksun’ diyeceğiz. Lo ile gurur duyacağız,” diyecekti Çavuş. Beni omuzlarına alırdı belki de...

Bunları düşünerek oyunu izledim. Sonra oyun bitti. Oyuncular selam verdi. Herkesin alkışlayacağını düşünüyordum. Ama bir tek ben alkışladım. Sonra hızlıca arkama dönüp baktım. Gözlerime inanamadım. **Herkes uyumuştı!** O kadar yorulmuşlardı ki tarlada,

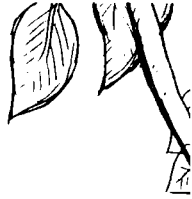

rahat sandalyeleri görünce hepsi uyumuştı. Kucaklarındaki gündöndüler yere düşmüştü.

Tiyatrocular oyunları bitince toplanıp gittiler. Tiyatro alanında uyuyan insanlarla baş başa kaldım. Onları izledim. Kimseyi uyandırmadım. Hava bir yaz akşamı için çok güzeldi. Yine de tek tek çadırları dolayarak hepsine battaniye taşıdım ve üstlerini örttüm. Çavuş uyumuştı. Uyanık olsa o da aynı şeyi yapardı ve şöyle derdi:

"Uyumuşlar uykuları ziyan olmasın. Ne kadar uyusalar o kadar kâr..."

12

Ben tarlada çalışırken köpeğim Çamur'u çadırımızın demirine bağlıyordum. Kaçıp gitmesinden çok korkuyordum. O benim çadır alanındaki tek arkadaşım. Eski çadır alanımızda arkadaşlarım olurdu. Birlikte oynardık, çok eğlenirdim. **Burada hiç çocuk yoktu. Aslında vardı ama yoktu.** Çavuş'un tabletli oğlu benimle birlikte oynayabilirdi. Ama kafasını tablettan kaldırıp da yanıma hiç gelmiyordu. Hiçbir yere gitmiyordu. Zıyan olmasın, hazır elimize tablet geçmişken oynayayım diyerek sürekli tablet oynuyordu. Tarlaya da gelmiyordu tabletli oğlan. Bütün günü çadırında geçiriyordu. Ben de hep Çamur'la oynuyordum. Tarladan geldikten sonra Çamur'la birlikte çadır alanında koşturuyorduk. Elimdeki sopayı uzaklara atıyordum.

"Koş getir Çamur," deyince Çamur koşarak gidiyor, sopayı geri getiriyordu. Pati vermeyi de öğrendi. "Pati ver," deyince, hemen veriyordu patisini. Ve her şeyi

kemiriyordu! Bulduğu her şeyi! Babam, Çamur'un dişlerinin çok kaşındığını söyledi, bu yüzden her şeyi kemiriyormuş. Zamanla bırakacakmış. Keşke bu zaman hemen gelseydi. Çavuş kızmadan önce!

O sabah hepimiz yataklarımızdan “Ziyan olduuuu, **ziyan olduuuu**, ziyan olduuuu, kalkın çabuk ziyan oldu!” sesleriyle uyandık.

Çadırlarımızdan dışarıya fırladık. Herkes birbirine soruyordu.

“Ziyan mı olmuş?”

“Ne olmuş?”

“Ne ziyan olmuş?”

“Kim ziyan etmiş?”

Çavuş dizlerini döve döve dolaşıyordu çadır alanında.

“Senin yüzünden ziyan oldu. Taptaze kuru ekmek ziyan oldu. Yedin ekmeğimizi, Allah seni bildiği gibi yapsın hayvan, yedin ekmeğimizi, ziyan ettin!” diye bağırıyordu. Bir yandan da Çamur’un peşinden koşuyordu.

Sonradan anladık ki Çamur, onu bağladığım ipi kemirip kaçmış. Çavuş’un çadırına gitmiş. Çadırdaki kuru ekmeklerden birini alıp yemiştir. Aslında hayvan karnını doyurmuş. Ayrıca taze ekmek de yememiş, kuru ekmeği yemiştir. Yani bir şeyi ziyan etmemiş, ama bunu Çavuş’a anlatamazdık.

Çamur’a “Buraya gel Çamur!” diye seslendim ve yanıma geldi. Onu kucağıma alıp Çavuş’tan özür diledim. Bilerek yapmamıştı Çamur. O çok akıllı bir köpekti.

“Çavuş, özür dilerim. O çok akıllı bir köpek. Her dediğimi yapıyor. **Pati ver** diyorum, veriyor. Otur diyorum, oturuyor. Sadece ben ona **yeme** demeyi unutmuşum. Bütün suç benim. Onun suçu yok, ne olur ona kızma Çavuş,” dedim.

Çavuş düşündü, düşündü, düşündü.

“O zaman madem akıllı köpek, **aklı ziyan olmasın**. Gitsin çalışsın. Boş yere etrafta dolanıp duruyor. Karşı köyün çobanına verelim, varsın onun yanında çalışsın. Kuzuların, koyunların yanına kurt yaklaştırmasın. **Ne kadar havlasa o kâr,**” dedi Çavuş.

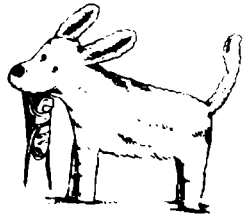
Buna inanamıyordum. Hiç kimsenin boş oturmamasına dayanamıyordu Çavuş. Hepimizin durmadan çalışmasını istiyordu. Kimse boş durmasını istiyordu. Karınca yuvalarına çekirdek kabuğu bırakıyordu avuç avuç. “Alın yuvanıza çekirdek kabuğu taşıyın karıncalar. Boş boş dolanmayın etrafta. Ne kadar taşısanız o kadar kâr. Şu çekirdek kabukları ziyan olmasın,” diyordu. Yerdeki karıncaları bile çalıştırıyordu. Şimdi de Çamur’u işe gönderiyordu işte. Bir tane arkadaşım vardı, o da başka köye çalışmaya gidecekti...

Koşarak kendi çadırımıza geldim. O kadar hızlı koştum ki ayağımdan ayakkabım çıkmış, yolun yarısını yalın ayak koştum. Çadıra girdim ve yere yatıp ağlamaya başladım. Bıkmıştım artık. Tarlada çalışmak istemiyordum. Çamur’un da çalışmasını istemiyordum. Ben çocuktum, o da köpek... Bizim koşup oynamamız, eğlenmemiz gerekiyordu.

Bir çare bulmalıyım. İkimizi de kurtaracak bir çare. Ama önce Çamur'u kurtarmalıyım. Çamur'un gitmesini istemiyordum. Biliyordum o çobanı. Bizim çadır alanına uzak bir yerde koyunlarını otlatıyordu. Uzaktan görüyordum onları. Eğer Çamur giderse Çamur'a da uzaktan bakacaktım. Ben arkadaşımı yanımda istiyordum. Yanı başımda...

Ben yere yatmış ağlarken yanıma Çamur geldi. Ağzında ayakkabım vardı. Koşarken yolda düşürdüğüm ayakkabıyı bulup getirmiş. Size Çamur'un çok akıllı bir köpek olduğunu söylemiştim. Çok mutsuz ve sinirliydim. Ayakkabıyı Çamur'un dişlerinin arasından alıp uzağa fırlatım. Çamur koştu, ayakkabımı bulup geri getirdi ve ayak ucuma bıraktı. Ben de Çamur'a sarıldım. İşte o an, aklına harika bir fikir geldi. Çamur'un çadır alanında kalmasını sağlayacak **harika bir fikir!**

O gün tarladan döndükten sonra Çamur'la çalışmaya başladık. Defalarca ayakkabımı uzağa atım, Çamur da gidip ayakkabımı getirdi. Bunu kaç kez denedik haurlamıyorum.

Sonra annemin terliğini attım. Bakalım onu da getirecek miydi? Çamur koştu, annemin terliğini ağzına aldı ve tam da annemin ayaklarının ucuna getirdi. Hangi ayakkabının kime ait olduğunu biliyordu! Bizimle birlikte yaşadığı için **ayak kokularımızı** öğrenmiş olmalıydı. Bu yüzden babamın ayakkabısını babama, annemin terliğini anneme, benim ayakkabımı da bana getiriyordu. İşte bu harika bir şeydi! Ertesi sabah **büyük planımı** uygulamaya hazırdım.

Bütün gece uyumadım. Sabah güneş doğmadan önce Çavuş'un çadırının önüne gittim. Çadır alanını sadece ay ışığı aydınlatıyordu. Çavuş'un karısı yıkadığı çamaşırları ipe asmıştı. Üstünde çoraplar da sallanıyordu. Burada kadınlar çamaşırları çamaşır makinesinde değil, ellerinde yıkarlar. Çamaşır deterjanımız çoğu zaman yoktur. Kadınlar bütün gün tarlada çalıştıkları için çamaşır yıkayacakları zaman genellikle çok yorgun olurlar. Bu yüzden çamaşırlarımızın lekeleri pek çıkmaz. Yine de haftada bir gün çamaşır yıkarlar. Çamaşır ipinden çavuşun çoraplarından birini aldım. Yıkamış olmasına rağmen hâlâ biraz kokuyordu. Bunu Çamur'a koklattım. Bir gün

Çavuş'un ayak kokusuna sevineceksin deseler asla inanmazdım. Ama şu an çorap koktuğu için mutluluktan havalara uçmuştum. Sonra çadırın önüne gittim. El yordamıyla Çavuş'un ayakkabılarını buldum. Ayakkabıları çadırdan biraz uzak bir alana sakladım. Çadıra gittim ve beklemeye başladım.

Kalbim yerinden çıkacak gibiydi. Güneş doğar doğmaz Çavuş'un sesi duyuldu. "Güneş doğdu! Hazır güneş doğmuşken kalkın ve çalışın. **Gün ışığını ziyan etmeyin!** Ne kadar çalışsak o kadar kâr. Kalkının, güneşi ziyan etmeyiiiin!"

Ve birdenbire bir ses daha:

"Aaaaaaam, ayakkabılarım yooooook! Nerede ayakkabılarım? Kim aldı ayakkabılarımı? Ziyan oldu güzelim pabuçlarımmum!"

Çadırlardan kafalar dışarı uzandı, herkes kendi çadırının önünden, yalın ayak tepinen Çavuş'a bakıyordu. İşte şimdi gösteri zamanıydı. Çamur'a Çavuş'un çoraplarını koklattım. "Hadi oğlum, hadi Çamur, koş!" dedim.

Çamur koşarak gitti ve Çavuş'un ayakkabılarını bulup onun ayaklarının ucuna bıraktı. Çavuş şaşırıldı. Bir köpeğin, söylediklerini anlayabileceğine ihtimal ver-

miyordu. Bütün insanlar öyle boş boş bakarken köpek gidip ayakkabıları bulmuş ve getirmişti işte. Hem de ayağına kadar! Bu çok hoşuna gitmişti Çavuş'un.

“Hele köpeğe bak, herkesten akıllı çıktı. Madem bu kadar akıllı, bundan sonra benim ayakkabılarımı o beklesin. Onu kendime bekçi yaptım,” dedi.

“Yani, Çamur kalıyor mu Çavuş?” diye sordum heycanla.

“Kalsın. Biz yokken çadır alanına kim geliyor, kim gidiyor bilmiyoruz. Bize bekçilik etsin, ne kadar beklese o kâr,” dedi.

Böylece Çamur çoban köpeği olmaktan kurtuldu. Artık çadır alanının bekçiliğini yapacaktı. Biz tarlayken burayı bekleyecekti. Bir günlük bir eğitimle Çamur'u kurtarmıştım işte. Boşuna okul da okul diye tutturmamıştım ben. Eğitim harika bir şeydi, seni zorluklardan kurtarıyordu. Ben de kurtulmak istiyordum. Şimdi artık gerçekten sıra bendeydi...

13

Mevsimleri, ayları, günleri biliyordum. Yağmurda ıslanıp yırtılan kitabımdan öğrenmişim hepsini. Öğrenince de çok şaşırmışım. Çünkü bizim burada aylar başka türlü. Hiç ocak, şubat, mart, eylül, ekim, kasım falan demiyorlar. Aylardan bahsederken **ceviz çırpma zamanı, ağaçlara su yürüme vakti, buğday zamanı, bağ bozumu vakti, asmalara su yürüdüğünde, üzümlere alaca düşünce** falan derler. Çünkü biz bunlara göre yaşarız. Buğday zamanında buğday tarlasında, bağ bozumunda üzüm bağlarında çalışırız ve o tarlaların olduğu yerlere göç ederiz. Ayların ve günlerin başka isimleri olduğunu öğrendiğimde çok ama çok şaşırmışım.

Bizde günler de başkadır. Tatil günümüz yoktur. Her gün işe gidilir. Tarladaki günlerimizi sayarız. Tarladaki ilk gün, tarladaki ikinci gün, tarladaki üçüncü gün, tarladaki dördüncü gün, tarladaki son

gün. Bir de **çerç günü** vardır işte. Çerçinin geldiği gün. O günü herkes çok sever.

Buraya geldiğimizden beri çalışıyordum. Yani aslında eskiden de çalışırdım ama para vermezlerdi. Burada Çavuş bana da para veriyordu. Ben de her gün aldığım parayı babama veriyordum. Babam parayı biriktiriyordu. Bir tane çay kutumuz vardı. Çok güzel bir kutu. Kutuyu geçen yıl çöpten bulmuştum. Tekme vurup top gibi oynuyordum. Babam “Benim olsun,” deyip almıştı. Babama bir şey hediye etmiş olmak çok hoşuma gitmişti. Sonra babam bu kutuyu **para kutusu** yaptı. Çavuş’un verdiği paraları bu kutunun içine koyuyordu. Annem de ben de paramızı babama veriyorduk. Hepimizin parası aynı kutunun içinde duruyordu. Böylece paramız birikiyordu. Bu parayı

babamın beni okula göndermek için kullanacağına emindim. Ben onlara nasıl sürpriz hazırlıyorsam, hence onlar da bana **sürpriz** hazırlıyorlardı. Hiç beklemediğim bir anda önlüğümü, çantamı, kitaplarımı, kalemlerimi, ayakkabılarımı

falan çıkartıp “**Hadi okula!**” diyeceklerdi. Yoksa o kadar parayı ne yapsınlar?

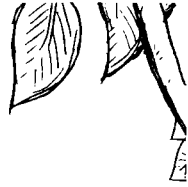
Bundan neredeyse emindim. Onların sürprizini bozmak istemedim. Ama sürpriz, çerçi günü kendiliğinden bozulacaktı. O gün çerçi geldiği için çadır alanında herkes çok telaşlıydı. Çerçinin önünde sıraya girmişlerdi. Babam koşarak çadıra geldi. Para kutusunu çıkarttı. İçindeki bütün parayı aldı. **Hepsini.** Kutunun dibinde tek bir bozuk para bile kalmadı. O kadar sevindim ki kalbim küt küt atmaya başladı. Ne kadar heyecanlandığımı asla anlatamam. Çerçi okul eşyaları satmıyordu, bunu biliyordum. Daha önce hiç görmemiştim. Ama satmadığı şeyleri insanlar ona sipariş verebiliyorlardı. Ayakkabı da satmıyordu ama bir keresinde bana bir çift ayakkabı getirmişti. Babam kesin elinde okul çantasıyla girecekti çadırdan içeriye. Defter almıştır, kalem almıştır, silgi almıştır diye sayıp duruyordum. Çadırdan dışarı çıkıp yanına koşabiliyordum. Ama o zaman sürprizlerini bozmuş olurdum. İçeride beklemek en iyisiydi. Nasıl olsa gelecekti babam. Tam da dediğim gibi oldu. Ne kadar bekledim bilmiyorum ama babam çadırdan içeri girdi.

Elinde çanta yoktu. Kalem, defter, silgi de... Okul kıyafetleri de... Hiçbir şey yoktu. Annem babamı heyecanla karşıladı. İkisi de gülen gözlerle birbirine bakıyordu. Babam cebinden küçük, siyah bir şey çıkarttı. Annemle birlikte oturup karıştırdılar. **Cep telefonu almışlar!** Çalıştığım bütün günlerin parasıyla, biriktirdiğimiz bütün paralarla, çay kutusunun içindeki tüm parayla, aylardır topladığımız onca parayla cep telefonu almışlar. Annemin yastık altından çıkarttığı kâğıttaki numaraların hepsini arayıp tek tek akrabalarımıza, “Alo, nasılsınız? Biz iyiyiz, çok şükür,” dediler.

Oysa ben iyi değildim.

Hiç iyi değildim.

Ertesi gün daha da kötü olacaktım.

14

Ertesi gün Çavuş, “Hadi tarlaya, doluşun traktöre, hadi tarlaya! Kaç kişi binebiliyorsa o kadar kişi binsin. Traktörün kasasında yer ziyan etmeyin,” dedi.

Hepimiz traktörün kasasına bindik. Başka bir tarlaya gidiyorduk. Yolda karşı yönden gelen bir traktör gördük. Traktörleri durdurup birbirleriyle konuştular.

“Nereye gidiyorsunuz?” diye sordu Çavuş.

“Pazara,” dedi diğer traktördeki adam.

“Hazır araba gidiyorken ben de sizinle geleyim, otobüs param ziyan olmasın,” dedi Çavuş.

Parası ziyan olmasın diye gitmeyeceği yere gidiyordu! **Deli ediyordu beni bu Çavuş, delil**

Yolumuza Çavuş olmadan devam ettik. Tarlada Çavuş’un olmadığı zamanlarda karısı çavuşluk yapıyordu. Ama zavallı kadın, ziyan olmasın diye tarlanın sağında solunda biten bitkileri, naneleri, kuzukulaklarını, maydanozları, semiz otlarını, yeşil soğanları, cibes

otlarını, radikaları, tilkişen otlarını yemekten kafasını kaldırıp bize bakamıyordu. Bir **koyun** gibi otliyordu. “Ziyan mı olsun Lo, gel sen de ye,” deyip duruyordu. Çadır alanında en çok onun için üzüliyordum. Aslında herkese üzüliyordum. Sabahtan akşama kadar tarlada çalışan işçilere üzüliyordum. Kışın çok soğuk, yazın da çok sıcak oluyordu. Ama yine de çalışıyorlardı. Çadır alanında kalan yaşlılara üzüliyordum. Çalışamayacak kadar yaşlıydılar ama yine de çadır alanında yemek yaparak, etrafı süpürerek, sobaları yakarak, çamaşır yıkayarak çalışıyorlardı. Çavuş’un karısına üzüliyordum. Sürekli yemek yiyordu. Ziyan olmasın diye yerdeki otları, ağaçtaki meyveleri, bitkilerin köklerini, işçilerin yemeyip bıraktığı yiyecekleri, evdeki kuru ekmekleri bile yiyordu. Çavuş’un tabletlı oğluna üzüliyordum. Bütün bir gününü tablet başında geçiriyordu. Güneş görmemişti. Tarla sahibinin oğlunun bozuk tableti ziyan olmasın diye gün yüzü görmüyordu çocuk. Kendime üzüliyordum, okula gitmek istiyordum ama gidemiyordum. Bir çare bulmam gerekiyordu. İyi bir planla Çamur’u kurtarmıştım işte. Yine plan yaparsam bu insanları da kurtarabilirdim.

Annemi babamı tarlada çalışmaktan kurtaracaktım bir gün. Çavuş'un karısını koyunlar gibi otlamaktan, Çavuş'un tabletli oğlunu da tablet başında yaşamaktan kurtaracaktım. En basitinden başlamak lazımdı. Tabletli oğlanı kurtarma hedefini başa koydum. Bekle beni tabletli oğlan, geliyorum dedim içimden.

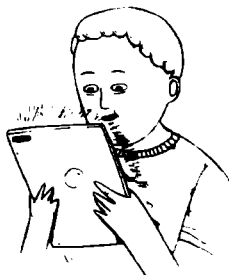
O akşam çadır alanına döndüğümüzde Çavuş daha gelmemişti. Ben de fırsattan istifade ederek çadırlarına gittim. Annem taze ekmekler yapmıştı. İçlerinden bir tanesini alıp Çavuş'un karısına götürdüm.

"Annem taze ekmek gönderdi. Hep bayat ekmek yiyorsun, bir gün de taze ekmek ye," dedim.

"Bayatlar ziyan mı olsun Lo? Koy şuraya önce bayatları yiyeyim, onlar bitince bunu yerim," dedi.

"İyi de o zamana kadar bu da bayatlar," dedim. Sonra aklıma bir fikir geldi. "Ziyan olmasın ikisini birden ye," dedim.

"İyi düşündün Lo, taze ekmek içine bayat ekmek sarayım, ikisi de ziyan olmamış olur," dedi kadın. Ekmek arası ekmek yapıp yedi. Olsun, bu da bir

aşamaydı onun için. Onu böyle böyle kurtaracaktım.

Sonra tabletli oğlanın yanına gittim. Saklambaç, yakalamaca, top sektirmece, sek sek, ip atlama, koşma, derece balık tutma, Çamur'la oynama, sopa toplama, ağaca çıkma... Bildiğim oyun olabilecek ne varsa saydım. Ama çocuk yerinden bile kımlıdamadı. **"Hırsız vaaaaar!"** diye bağırdım. Bakmadı bile. **"Yangın vaaaaar!"** diye bağırdım, kafasını kaldırmadı. Yapışmıştı tablete resmen çocuk. Annesi çadırlarını süpürüyordu. Sadece bir ara annesi "Kalk!" deyince kalktı çocuk, "Otur!" deyince de oturdu. Bir tek o kaldırılabiliyordu tabletli oğlanı yerinden. Bu oğlanı kurtarmam biraz zor görünüyordu.

Ben onunla uğraşırken Çavuş girdi çadırdan içeri. Elleri dolu gelmişti. Elindeki şeylere baktım. O an çivilendim kaldım çadıra. Çavuş hayalimdeki her şeyi almıştı. Benim hayalimi tutuyordu parmaklarının arasında. Mavi bir okul çantası vardı Çavuş'un elinde. Çadırdan içeriye girince çantayı ters çevirdi. İçindeki her şey yere döküldü. Kalemler, defterler, cetvel, boya kalemi, kalemlik, silgi, kalemtıraş... Bir tane de okul forması almıştı Çavuş. O kadar güzeldi

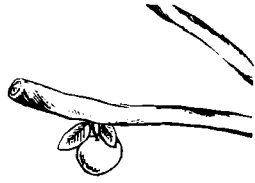
ki, ben okula gitsem gece yatarken bile bu formayla yatardım, üstümden asla çıkarmazdım. Çavuş bir poşetin içinden de ayakkabı çıkarttı. Benim babam bunları alsa boynuna atlar, babamı yere devirir, onun yanaklarını öperdim. Ama tabletli oğlan yerinden bile kalkmadı. Babası çok sinirlendi.

“Bütün paramı sana harcadım. Kaç para verdim bunlara, sen biliyor musun? Kalk yerinden, kalk topla şunları, ziyan etme!” diye bağırdı. O bağıırken hemen çadırdan uzaklaştım. Bu onların ailesini ilgilen-
diriyordu, orada olmamam gerektiğini biliyordum. Kapının önünde Çamur’u gördüm. Çamur’un boy-
nuna sarılıp ağladım. Benim olmasını istediğim her
şey Çavuş’un evindeydi artık. Çamur bile...

Beni burada kimse anlamıyordu.

Her gün daha çok üzülüyordum, her gün daha
çok, her gün bir önceki günden daha çok...

15

Tabletli oğlan okula gidecekti. Ben de gitmeyi çok istiyordum ama gidemeyeceğime artık inanmışım. Babam bütün paramızla cep telefonu almıştı. Okul eşyası alacak paramız kalmamıştı. Doğruyu söylemek gerekirse, **tabletli oğlanı biraz kıskanıyordum**. Ama yine de ona yardım etmem gerekiyordu. Okula başlayacaktı yakında. Bir an önce şu tableti elinden bırakması lazımdı. Yoksa çok zorlanırdı derslerde. Öğretmenin söylediklerini anlayamazdı ki! Benim dediklerimi bile anlamıyordu tablete bakmaktan... Teneffüs zilini de duymazdı. Yangın var deyince bile duymuyordu, teneffüs zilini nasıl duysun? Hemen planımı uygulamaya başlamalıydım. Bu oğlanın bir an önce bu tablet işine son vermesi ve okula hazırlanması gerekiyordu. Ne yapacağım diye düşünürken gözüm ağacın üst dallarının birinde sallanan **elmaya** takıldı.

Çadır alanımızda pek çok ağaç var. Bu ağaçların

meyvelerinin hepsini yemiştik. Hepimize yetecek kadar meyve vermişti ağaçlar. Ağaçların dallarında tek bir meyve kalmayana kadar yemiştik. Ama bir tane kalmıştı işte. Onlarca ağacın arasında, binlerce meyvenin içinde bir tek elma koparılmadan kalmıştı. Bir anda bağırmaya başladım.

“Ziyan oluyooooooooor, ziyan oluyooooooooor! **Güzelim elma ziyan oluyooooooooor!** Koşun, yetişin ziyan oluyooooooooor!” diye bağırdım.

Çavuş ve karısı hemen koşarak geldiler.

“Ne bağıırıyorsun Lo.? Ne ziyan oluyor?” dedi avuş. Panikle mişti.

“Baksana avuş, dalda bir elma kalmış. Ziyan olacak. Koparmazsak orada kalacak. Kuşlar yiyecek güzelim elmayı,” dedim.

Çavuş’un karısı, “Aman Allah korusun,” diyerek hemen ağaca tırmanmaya çalıştı. Ama nasıl çıksın iki yüz kilo kadın elma ağacına? Çavuş, kadını ittirdi, kaldırmayı denedi, kucağına almaya çalıştı falan ama başaramadı. Tam vazgeecekleri sırada, “Yazık ziyan olacak güzelim elma,” dedim. **İşte buna dayanamıyorlardı.**

Bu sefer avuş ağaca çıkmayı denedi. Onu “Aman

Çavuş, koskoca Çavuş bir elma için ağaca çıkar mı? Senin çavuşluğuna yazık,” diyerek durdurdum.

“Haklısın Lo,” dedi Çavuş. **Övülmeye asla dayanamıyordu.** “O zaman sen çık,” dedi bu defa.

Bunu isteyeceğini biliyordum. Ağaca tırmanmayı denedim ama bilerek her seferinde yere düştüm. “Sen beceriksiz misin yoksa Lo?” dedi Çavuş, bana.

“Öyleyim Çavuş. Keşke ben de senin oğlun kadar akıllı, becerikli ve zeki olsaydım,” dedim.

Çavuş’un aklına oğlunu düşürmüştüm işte. Hemen karısını eve gönderdi. “Koş çağır şunu, o çıksın ağaca,” dedi.

Annesi kalk deyince kalkıyordu çocuk. İşte başarmıştım, kalkmıştı çocuk yerinden. Onu ilk kez yürürken görüyordum. Adım atamıyordu zavallı çocuk. Günlerdir oturduğu yerden kalkmadığı için resmen yürümeyi unutmuştu. Babası ağaca çıkmasını söylediğinde ilk önce denileni anlamadı, ama sonra anladı. Biraz zorlansa da çıktı ağaca.

Elma çok yukarıda bir daldaydı. Oraya kadar tırmanması biraz zordu. Ama zaten amacım elmayı koparmak değil, tabletli oğlanın elinden tableti alıp onu

harekete geçirebilmekti. Bunu da başarmıştım işte. **Kendimle gurur duyuyordum.** Benim görevim burada bitmişti. Arkamı döndüm ve çadırımıza doğru yürümeye başladım.

Birkaç saniye sonra büyük bir çığlık duyup geriye döndüm.

Tabletli oğlan yerde **hareketsiz** yatıyordu.

16

Çavuş, “Çabuk kamyonu getirin, çabuuuuk!” diye bağırdı.

Çavuş’un oğlunu kamyonun arkasına atıp gittiler. Arkalarından öylece bakakaldım. **Çocuk hiç hareket etmiyordu.**

Her şey benim yüzümden olmuştu. Çocuğun okula gidecek olmasını, çantasını, okul eşyalarını, tabletini, bütün gün çalışmayıp çadırda oturuyor olmasını kıskanmıştım. Ben bu kadar çok okula gitmek isterken, onun hiç istemediği halde okula gidecek olmasına dayanamamıştım. Bu yüzden bozmuştu çocuğun rahatını. Ben göstermişim elmayı Çavuş’un karısına. Kendim de çıkabilirdim ağaca. Bilerek çıkmamıştım. Çavuş’a oyun edip oğlunu çağırtmışım. Haftalardır kafasını tablettten kaldırmayan çocuk ağaca nasıl çıkıldığını, nasıl dengede durulacağını, elmaya nasıl uzanacağını unutmuştu belli ki. Benimi

yüzümden düşmüştü yere. Benim yüzümden hastanede idi.

Onun için saatlerce dua ettim. İyileşirse eğer benim yerime onun okula gidecek olmasını asla kıskanmayacaktım. Her gün onun okuldan gelişini bekleyecektim. O, derslerine çalışırken ben de ona ağaçlardan meyve toplayacaktım. Her istediğini yapacaktım. **Yeter ki iyileşsin ve okula başlasın...**

Çavuş bir hafta boyunca gelmedi çadır alanına. Hastanede kaldılar. İşçilerin hepsi Çavuş olmadan da işlerini yapabiliyordu. Hiçbir iş aksamadı. Birkaç kişi hastaneye Çavuş'un oğlunu ziyarete gitti.

"Çavuş işler yolunda, hiçbir şey ziyan olmuyor, aynı senin öğrettiğin gibi çalışıyoruz," demişler.

Çavuş da "Ziyan olursa olsun, umurumda değil. Hiçbir şey oğlumun sağlığından daha önemli değil, yeter ki iyileşsin," demiş.

Duyduklarımıza inanamadık.

Çavuş bir haftada değişmişti. Başka zaman olsa, evdeki ekmeğin, yemeğin bile hesabını yapar, bizim yokluğumuzda onlara ne olacağını düşünürdü. Demek yavaş yavaş Çavuş da iyileşiyordu.

O hafta çok sessiz bir hafta geçirdik. Hepimiz Çavuş'un oğlu için endişeliydik. Tarlada sessizce çalıştık. Yolda giderken hiç türkü söylemedik. Akşamları çadır alanında kadınlar toplanıp dua ettiler. Ben de onlarla birlikte dua ettim. Eskiden de dua ederdim ama **"Allah'ım ne olur okula gideyim,"** diye dua ederdim. Bu sefer **"Allah'ım ne olur Çavuş'un oğlu okula gidebilsin,"** diye dua ettim. Okula gitmesini geç, yaşayacağından bile emin değildim. Hastaneye gidip gelenler "Oğlanın her yeri kırılmış," diyorlardı. Bütün bunlara ben sebep olmuşum. **Çok pişmandım.**

Bir sabah, tarlaya giderken karşı köyün içinden geçtik. Çocuklar giyinmişler, sırtlarına çantalarını almışlar, el ele tutuşmuş okula gidiyorlardı. Kamyonun arkasından onları izledim. Yanlarından geçtik, onları arkada bıraktık. Gözden kaybolana kadar onlara bakum. Demek okullar açılmıştı. Belki de o gün okulun ilk günüydü, bilmiyorum. Hepsi çok heyecanlı görünüyordu. Heyecanlanırlar tabii, ben olsam ben de heyecanlanırım. Çavuş'un oğlu da eğer ağaçtan düşmeseydi şu anda onların arasında olacaktı. Onun geri dönmesini ve okula gitmesini çok istiyordum.

Kendimden çoktan vazgeçmiştim.

Çocukların okula gittiğini gördüğüm günün ertesi günü Çavuş, karısı ve oğlu döndüler. Zavallı oğlan bir sedyenin üzerinde geldi çadır alanına. Her yeri sarılıydı. İki kolunda, iki bacağında, sırtındaki kemiklerden birkaçında ve omzunda kırıklar varmış. Altı aydan önce iyileşmesi zormuş.

“Buna şükür, buna şükür, buna şükür,” deyip duruyordu Çavuş.

Çocuk kafasını kaldırabiliyor, konuşabiliyor, yemek yiyebiliyordu çok şükür. İyileşecekti. Altı ay ne ki? Biz ona iyi bakardık, o da iyileşirdi çabucak. Annem bana yumurta pişirdiğinde yemeyecektim, götürüp ona verecektim. İyi beslenirse daha çabuk iyileşirdi.

O gün gidip Çavuş’la konuşmaya karar verdim. Oğlan benim yüzümden düşmüştü ağaçtan. Özür dilemem gerekiyordu. “Bundan sonra tarlada değil, oğlanın hizmetinde çalışayım ben,” diyecektim. “Yemeğini yediririm, suyunu içiririm. Ona tabletini tutarım karşıdan, o da bakar. Bütün gün tablet tutabilirim,” diyecektim. Sonuçta Çavuş’un ve karısının işlerine dönmesi gerekiyordu. Oğlana ben bakabilirdim. Çok

guzel bakardım hem de. Gorenler “Sen ne akıllı hasta bakıctymuşsın Lø,” derlerdi. Öyle güzel bakardım. Gidip hemen Çavuş’la konuşmalıydım.

Bunları konuşmak için Çavuş’un çadırına gitmeyi planlarken hiç beklemediğim bir şey oldu. **Hem de hiç beklemediğim, rüyamda görsem inanmayacağım bir şey...**

Dışarda Çavuş’un sesini duydum. “Senin oğlan içerde mi?” diye sordu babama. Çavuş beni soruyordu. Belki de kızmaya gelmişti. Ne yaparsa yapsın hiç karşı gelmeyecektim. Hak etmişim. Adamın oğlunu ağaçtan düşürmüştüm. Hepsi benim yüzümden olmuştu. Onun bir şey demesine gerek kalmadan ben “Ne yaparsan razıyım,” diyecektim. Bilsin ki ben de üzgündüm, ben de pişmandım. Her cezaya hazırdım.

Çadırın ortasına dikildim, yumruklarımı sıktım, gözlerimi kapattım ve Çavuş’un bana kızmasını bekledim.

Çavuş, “Açsana gözünü Lø, ne öyle gündüz vakti uyuyorsun. Gününü neden ziyan ediyorsun?” dedi bana.

Çavuş aynı Çavuş’tu işte. Değişmemişti. Yine aynı

ziyan meselesi... Gözlerimi açtım. Gözlerimi açtım ve gözlerime inanamadım. Elinde oğlu için aldığı defterleri, çantayı, ayakkabıları tutuyordu Çavuş.

Babama döndü.

“Bizim oğlan altı ay yattığı yerden kalkamayacak. Bu sene okula başlayacaktı. Ha bunları onun için almıştım. Dünyanın parasını verdim haaaa! Az para değil. Çantası ayrı para, kitabı ayrı para, kalemi ayrı, ayakkabısı ayrı, suluğu matarası ayrı para. Koca yaz biriktirdiğimiz parayı bunlara verdim. Şimdi oğlan altı ay yatacak, okula gidemeyecek. O kadar para verdim, bu aldıklarım ziyan olmasın. Senin oğlan gitsin okula,” dedi Çavuş.

Gözlerime, kulaklarıma inanamadım. Olduğum yere yığıldım kaldım. Galiba bayılmışım. Annemin kucagında açtım gözlerimi. Saçlarını seviyordu. **“Sevinçten bayıldı gariban,”** diyordu annem. Babamla Çavuş güldüler. Çavuş’u ilk kez böyle gülerken görüyordum.

Babam onu çadırın kapısından geçirirken Çavuş, “Yalnız ihmal etmeyin. Mutlaka gitsin. Sabah tarlaya giderken önce onu okula bırakır, öyle geçeriz tarlaya.

Başlamışken okusun. Okutabildiğin kadar okut çocuğu. Bizimkinin de canı sağ olsun, seneye iyileşince ona yeniden alınız çantasını, defterini. Seneye başlar. **Ne kadar okusalar o kadar kâr,"** dedi.

Koşup Çavuş'a sarıldım. İlk kez Çavuş'a bu kadar yaklaştım. Bıyıkları o kadar da uzun değilmiş...

25 YIL SONRA ...

İşte okula böyle başladım. Okula başlamanın ne kadar zor olduğunu bildiğim için hiç sıkılmadan gittim okula. İtiraf edeyim sıkıldığım zamanlar oldu ama planlarımı gerçekleştirebilmem için okula gitmem gerektiğini biliyordum.

Çamur'u çobanın yanında çalışmaktan kurtarmıştım. Kendimi tarlada çalışmaktan kurtarmıştım. Tabletli oğlan tableti bırakmış, o da bir sonraki sene başlamıştı okula.

Okula birlikte gidip gelmiştik. Sırada, annemi ve babamı da çadırdan kurtarmak vardı. Bunu da yaptım. Hep iyi bir öğrenci oldum. Ben ilkokula gitme hayali kuruyordum ama ortaokula, liseye, üniversiteye de gittim. Çavuş "Ne kadar okusa o kadar kâr," demişti. Ben de öyle düşündüm. Ne kadar okusam, ne kadar çalışsam, ne kadar öğrensem, araştırsam o kadar kâr...

Üniversiteden sonra çalışmaya başladım. Daha doğrusu çalışma hayatına geri döndüm diyelim. Eh, ne de olsa çalışmaya altı yaşındayken başlamıştım.

Annem ve babamın köyde çok güzel bir evleri var artık. Yine çiğçilik yapıyorlar ama kendi tarlalarını ekip biçiyorlar. Evlerine yağmurda su girmiyor, hiçbir şey ıslanmıyor.

Babam eskisi kadar çok düşünmüyor. Annem hep sandalyede oturuyor. Ben okula başladıktan iki sene sonra bir kardeşim oldu. O da şimdi lise öğrencisi, hayalinde genetik mühendisi olmak var.

Çavuş'un oğluyla sık sık hâlâ görüşüyoruz. Çünkü aynı yardım kuruluşunda gönüllü olarak çalışıyoruz ve asıl büyük planımızın peşinde koşuyoruz: Gönüllü olarak mevsimlik tarım işçilerinin yaşadığı çadır alanlarını ziyaret ediyor, oradaki çocuklara kitap götürüyoruz. Okula gitmek isteyen ama kimseye söyleyemeyen çocukların yerine, anne babalarıyla biz konuşuyoruz.

*"Çocuklarınızı ziyan etmeyin lo, okula gönderin.
Ne kadar okusalar o kadar kâr!"*

Şaka şaka, böyle demiyoruz tabii. Çok daha güzel anlatıyoruz. Bu yıl, 2000'den fazla çocuğun okula başlamasını sağladık. O çocuklarla buluşmak ve onlara kendi hikâyemi anlatmak çok hoşuma gidiyor.

Söze şöyle başlıyorum:

*"Bu, Çavuş'un siyah ve korkutucu bıyıkları
kadar uzun ve sinir bozucu bir hikâye..."*

18 Eylül 2021

Ankara

ŞERMIN YAŞAR

1982 yılında Berlin'de doğdu. Hep yazar olmayı hayal etti ve hayallerinin peşine düşüp Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Yüksek lisansını Yeni Türk Edebiyatı alanında yaptı. Uzun yıllar reklam ve medya sektöründe metin yazarlığı, reklam yazarlığı, kreatif direktörlük ve yaratıcı grup başkanlığı yapan Şermin Yaşar, reklamcılık mesleğine devam ederken bir yandan da çocuklar için yaratıcı ve gelişimlerini destekleyici oyun önerileri içeren kitaplar yazdı. Aynı zamanda ebeveynlere, yaratıcılık ve oyunun çocuk gelişimindeki önemi üzerine eğitimler verdi.

Çocuklarla oyunlar oynamayı, onlara masallar ve öyküler anlatmayı çok seven yazar çocuk edebiyatına *Çok Hayal Kuran Çocuk, Oyun Takvimi, Kötü Alışkanlıklara İyi Öneriler, Dedemin Bakkalı, Dedemin Bakkalı-Çırak, Tilki Masalları (Cesaret Sandığı, Uyuyor musun?, Garip Bir Kuyruk), Cingo, Kuş Masalları, Abartma Tozu, Bizimki, Cebimdeki Mandalina Ağaçları, Oh Ne Âlâ Memleket, Pekicik, Dahacık, Hılıcık* adlı eserleri kazandırdı.

Şermin Yaşar üç çocuk annesidir. Hâlen en sevdiği işi yapmaya, yazı yazmaya devam ediyor.

MERT TUĞEN

1992 yılında doğdu. Serbest illüstratör olarak çalışıyor.

Çocuk kitapları ağırlıklı olmak üzere çeşitli ajanslara, yayınevlerine ve dergilere illüstrasyonlar yapmakta. Arta kalan zamanlarında kendi projeleriyle ilgileniyor ve karma sergilere katılıyor.

İllüstrasyon dışında sokak sanatıyla uğraşıyor.